

YKSINYRITTÄJIEN KORONA-AVUSTUKSEN
HAKUPROSESSI
Case: Tornion kaupunki

Keltti Laura

Opinnäytetyö

Liiketalouden koulutus
Tradenomi (AMK)

2020

Liiketalouden koulutus
Tradenomi (AMK)

Tekijä	Laura Keltti	Vuosi	2020
Ohjaaja	Satu Valli		
Toimeksiantaja	Tornion kaupunki, Sampo Kangastalo		
Työn nimi	Yksinyrittäjien korona-avustuksen hakuprosessi Case: Tornion kaupunki		
Sivu- ja liitesivumäärä	36 + 8		

Yksinyrittäjän korona-avustus oli kuntien kautta haettava 2000 euron suuruinen kertakorvaus yksinyrittäjälle yritystoiminnasta aiheutuneisiin kustannuksiin korona pandemian aikana. Tässä opinnäytetyössä tutkittiin, miten Tornion yksinyrittäjät kokivat yrittäjän korona-avustuksen hakuprosessin. Lisäksi tutkimuksessa tutkittiin yksinyrittäjän korona-avustuksen hakuprosessin toimintoja sekä oliko yrittäjän korona-avustuksella vaikuttavuutta.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa tarkasteltiin mikä yksinyrittäjien korona-avustus on. Lisäksi selvitettiin, mitä ehtoja yksinyrittäjän täytyy täyttää voidakseen hakea korona-avustusta, sekä miten Tornion kaupungin yksinyrittäjien korona-avustuksen hakuprosessi toteutettiin. Tutkimuksessa käytettiin kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen tutkimusmenetelmän yhdistelmää. Tutkimusaineisto kerättiin Tornion alueella yksinyrittäjien korona-avustusta hakeneilta yksinyrittäjiltä haastatteluilla ja verkkokyselyllä.

Tutkimustulosten perusteella yksinyrittäjät kokivat Tornion kaupungin korona-avustuksen hakuprosessin helpoksi, ja ainoastaan korona-avustuksen tiedottamisessa ja markkinoinnissa koettiin olevan parannettavaa. Hakuprosessiin liittyneet toiminnot koettiin selkeiksi ja riittäviksi sekä korona-avustuksella koettiin olleen vaikuttavuutta.

Avainsanat

yrittäjät, pienyrittäjät, kunta, yritystuet, valtiontuki

Degree Programme in Business
Administration
Bachelor of Business Administration

Author	Laura Keltti	Year	2020
Supervisor	Satu Valli		
Commissioned by	Tornio city, Sampo Kangastalo		
Subject of thesis	Small entrepreneur's corona support Case: City of Tornio		
Number of pages	36 + 8		

Corona support for small entrepreneurs was 2000 euros one-time payment which was intended to cover costs arising from the entrepreneur's business activities during the corona pandemic. Corona support was retrieved in small entrepreneur's home municipality. The aim of this thesis was to research how small entrepreneurs of Tornio experienced corona support application process, how the application process worked and how effective was the corona support on small entrepreneurs.

The theoretical part of the thesis looked at what is small entrepreneur corona support, what kind of term and conditions small entrepreneur need to fulfil to apply for the corona support and how the city of Tornio implemented the corona support application process. This thesis was implemented by using the qualitative and quantitative study methods. Research material was collected using survey and interviews.

According the survey and interviews small entrepreneurs of Tornio experienced that the corona support application process was easy and worked well, there were only some problems with corona support marketing and information. Small entrepreneurs thought that the corona support was effective.

Key words entrepreneurs, small-scale entrepreneurs, municipality, business subsidies, government support

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
1.1	Tutkimustyön lähtökohta, tutkimusongelma ja -tavoitteet	6
1.2	Tutkimusmenetelmä, aineistot ja rajaus.....	6
2	YKSINYRITTÄJÄN KORONA-AVUSTUS.....	8
2.1	Korona-avustuksesta tiedottaminen ja tuen markkinointi.....	9
2.2	Kenelle korona-avustus on tarkoitettu.....	9
2.3	Korona-avustuksen hakeminen ja myöntämisen ehdot	10
2.4	De minimis -tuki	12
2.5	Hakemusten käsittely kunnissa ja päätöksen tekeminen	12
2.6	Raportointi	13
3	TORNION KAUPUNGIN KORONA-AVUKSEN HAKUPROSESSI	14
3.1	Korona-avustuksesta tiedottaminen ja tuen markkinointi.....	14
3.2	Korona-avustuksen hakeminen ja hakemusten käsittely	14
3.3	Hakemusten päätökset ja avustuksen maksaminen	16
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	17
5	KORONA-AVUSTUSHAKUPROSESSIN TUTKIMUSTULOKSET	19
5.1	Yksinyrittäjien toimialat ja yritysmuodot	19
5.2	Tiedon saanti	21
5.3	Korona-avustus hakuprosessin helppous/vaikeus	23
5.4	Hakemuslomake ja ohjeistus	23
5.5	Asiantuntijan neuvontapalvelut ja neuvonnan riittävyys.....	24
5.6	Hakemuksen täydentäminen	25
5.7	Hakemuksen päätös ja päätöksenteon kesto	26
5.8	Korona-avustuksen vaikuttavuus	28
5.9	Vapaa sana yksinyrittäjien korona-avustuksen hakuprosessista	29
6	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	30
6.1	Tutkimuksen pätevyys ja luotettavuus	31
6.2	Hyödynnettävyys, kehitysideal ja jatkotutkimusaiheet	31
	LÄHTEET.....	33
	LIITTEET	36

1 JOHDANTO

Vuosi 2020 on ollut monin tavoin poikkeuksellinen, sillä COVID-19-pandemia ja sen myötä asetettu poikkeustila toivat yllättäen aivan uusia haasteita yhteiskunnalle. COVID-19-pandemiasta johtuneet rajoitustoimet vaikuttivat jokaisen ihmisen arkeen, jos ei suoraan niin ainakin välillisesti. Palveluita suljettiin tilapäisesti, kokoontumista rajoitettiin ja ihmisiä kehoitettiin pysymään kotona ja välttämään liikkumista julkisilla paikoilla. Rajoitustoimilla haluttiin estää koronaviruksen hallitsematon leviäminen, ja rajoitustoimet purivatkin positiivisesti ja koronaviruksen leviämistä saatiin hillittyä, mutta rajoituksilla oli myös negatiivia vaikutuksia. Suomen talous koki rajun pysähdyksen, ja erityisesti yrityksiin tilanne vaikutti nopeasti ja voimakkaasti. Yritysten liikevaihto saattoi romahtaa jopa yhden yön aikana. (Salminen & Voipio-Pulkki 2020; Tilastokeskus 2020b; Valtiovarainministeriö 2020; Valtioneuvosto 2020.)

Kampaajana toimiva yksinyrittäjä Riikka-Marja kertoi mielteitään keväältä: *”Kyllä se vähän laittoi maaliskuun lopulla miettimään, kun varauskalenteri tyhjeni kolmessa päivässä ja puhelin ei enää soinut, kun peruutuksia. Huhtikuulle oli varauskalenterissa 2 asiakasta. Samoihin aikoihin ravintola-alalla työskentelevä avomies lomautettiin.”* (Pönkkä 2020.)

Suomen hallitus reagoi onneksi nopeasti yrittäjien ahdinkoon, ja yrityksille on ollut COVID-19-pandemian aikana tarjolla useita erilaisia tukia, avustuksia ja rahoituksia. Tukia ovat myöntäneet elinkeino- liikenne ja ympäristökeskukset (ELY-keskukset), Business Finland, valtioneuvosto, Kela ja kunnat. Yritysten koko ja tukimuoto ovat määrittäneet, mistä tuki haetaan ja mitä vaatimuksia tuen saamiselle on. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020d.)

Huhtikuussa 2020 työ- ja elinkeinoministeriö myönsi 250 miljoonaa euroa yksinyrittäjien tukemiseen kuntien kautta (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020a). Tässä opinnäytetyössä tutkitaan, miten Tornion kaupunki onnistui yksinyrittäjien koronavastuksen hakuprosessissa yksinyrittäjien näkökulmasta.

1.1 Tutkimustyön lähtökohta, tutkimusongelma ja -tavoitteet

Tutkimuksen lähtökohtana on Tornion kaupungin yksinyrittäjien korona-avustuksen hakuprosessi. Avustuksen hakuprosessi oli käynnissä 16.04–30.9.2020 välisenä aikana. Tutkimusaiheeni linkittyy työelämään sillä, että moni työllistää itsensä yrittäjänä. Suomessa työllisiä on noin 2 560 000 henkilöä (Tilastokeskus 2020a), joista yrittäjinä toimii 335 000 henkilöä, ja näistä yrittäjistä 238 000 henkilöä on yksinyrittäjiä (Tilastokeskus 2019).

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on antaa tietoa toimeksiantajalle, miten yksinyrittäjien korona-avustuksen hakuprosessissa onnistuttiin ja miten kehittää vastaavanlaisia prosesseja tulevaisuudessa. Tutkimuksen tavoitteen myötä syntyi tutkimuksen päätutkimuskysymys:

- ✓ Miten Tornion kaupungin yksinyrittäjät ovat kokeneet korona-avustuksen hakuprosessin, sen helppouden/vaikeuden?

Apututkimuskysymyksiksi muodostui hakuprosessissa olleet materiaalit, ohjeistus, asiantuntijapalvelut ja tuen vaikuttavuus yrittäjälle:

- ✓ Oliko korona-avustuksen hakulomake ja sen ohjeistus riittävän selkeä?
- ✓ Tarvitsiko yksinyrittäjä asiantuntijan neuvontaa korona-avustuksen hakuprosessissa, saiko yrittäjä neuvontaa riittävästi?
- ✓ Oliko korona-avustuksella vaikuttavuutta yksinyrittäjälle?

Vastaukset kysymyksiin pyritään saamaan yksinyrittäjille suunnatulla Webropol-kyselyllä ja korona-avustusta hakeneiden yksinyrittäjien haastatteluilla.

1.2 Tutkimusmenetelmä, aineistot ja rajaus

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä on kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimusmenetelmän ja kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimusmenetelmän yhdistelmä. Laadullinen tutkimusmenetelmä valikoitui siksi, että tutkimustyössä kerätään yksinyrittäjien omakohtaisia kokemuksia avustuksen hakuprosessista. Laadullinen tutkimusmenetelmä on perusteltu silloin, kun tutkimuksessa kartoitetaan yksilöi-

den omia kokemuksia. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 35). Määrällinen tutkimusmenetelmä valikoitui siksi, että tutkimuksen tuloksia tullaan käsittelemään myös numeerisessa muodossa, mikä on määrälliselle tutkimustavalle tyypillistä. Määrällinen tutkimusmenetelmä kuvaa ominaisuuksien suhteita ja eroja (Vilkkä 2007, 13–14.)

Tutkimuksessa tehdään yksinyrittäjille kyselytutkimus sekä muutama haastattelu. Kysely toteutetaan verkkokyselynä Webprol kysely- ja raportointisovellusta käyttäen, ja kysely sisältää monivalintakysymyksiä mutta myös avoimia kysymyksiä. Tarkoituksena on saada vastaus kysymykseen monivalintamenetelmää käyttäen ja osaa monivalintakysymyksistä tarkentaa avoimena kysymyksenä. Kyselytutkimus tehdään verkkokyselynä kohderyhmän suuruuden vuoksi, ja haastatteluosuus pyritään toteuttamaan livetilanteena. Haastattelulla ja kyselyllä on helppo kysyä, mitä mieltä kohdehenkilö on (Tuomi & Sarajärvi 2018). Haastattelussa tutkijan tehtävä on välittää haastateltavan ajatusmaailmaa, kokemuksia ja tunteita (Hirsjärvi & Hurme 2008, 41).

Tutkimuksen aineisto tulee koostumaan pitkälti sähköisistä lähteistä ja avainhenkilöiden haastatteluista aiheen ajankohtaisuuden vuoksi. Aiheen rajausta tuli tutkimustyön tavoitteita asettaessa, ja aihe on rajattu koskemaan Tornion kaupungin yksinyrittäjien korona-avustuksen hakuprosessia yksinyrittäjien näkökulmasta.

2 YKSINYRITTÄJÄN KORONA-AVUSTUS

Maaliskuussa 2020 alkaneen COVID-19-pandemian ja siitä johtuneiden tilapäisten talousvaikeuksien vuoksi hallitus myönsi 8. huhtikuuta 250 miljoonaa euroa yksityrittäjien tukemiseen kuntien kautta. Kunnat saivat hakea tuen myöntämiseen valtionavustusta työ- ja elinkeinoministeriöstä. Työ- ja elinkeinoministeriö myönsi valtionavustuksen kunnille siinä suhteessa, miten kunnassa on yksityrittäjiä verrattuna koko Suomen yksityrittäjien määrään, ja laskentakaavan perustana käytettiin 31.12.2018 kuntaan rekisteröityjen yksityrittäjien määrää. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020a.) Valtionavustusta sai kaikkiaan 309 kuntaa, ja avustuksen määrä vaihteli 11224 eurosta 43 494 528 euroon; määrällisesti eniten avusta sai Helsinki ja vähiten Sottunga (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020b).

Korona-avustusprosessissa työ- ja elinkeino ministeriö (2020a) luettelee kunnille seuraavat tehtävät:

- Yksityrittäjien korona-avustuksen markkinointi ja tiedottaminen
- Yrityksien neuvonta ja ohjeistus hakuprosessissa
- Korona-avustus hakemusten vastaanotto ja käsittely
- Sopimukset myönteisen päätöksen saaneiden hakijoiden kanssa
- Käyttämättä jääneiden varojen palautus työ- ja elinkeinoministeriölle
- Raportointi ja selvityksen antaminen varojen käytöstä työ- ja elinkeinoministeriölle

Yksityrittäjien korona-avustus on 2000 euron arvoinen kertakorvaus, avustus, joka on tarkoitettu yksityrittäjän yritystoiminnasta aiheutuneisiin kustannuksiin eli kiinteisiin kustannuksiin (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020a). Kiinteillä kustannuksilla tarkoitetaan kuluja, jotka aiheutuvat esimerkiksi tilavuokrista, lämmityksestä, sähkön perusmaksuista, toimistotarvikekustannuksista ja niin edelleen (Tenhunen 2013). Yksityrittäjien korona-avustus voidaan myöntää 16.03–31.08.2020 välillä syntyneisiin kustannuksiin, ja yksityrittäjät voivat hakea avustusta 30.09.2020 saakka (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020a). Yksityrittäjän korona-

avustuksen tavoitteena oli tukea yksinyrittäjää COVID-19-pandemian aiheuttamassa tilanteessa sekä vakauttaa ja turvata yrityksen toiminnan jatkaminen kannattavasti korona-aikana ja sen jälkeen (Kuntaliitto 2020; Työ- ja elinkeinoministeriö 2020a).

2.1 Korona-avustuksesta tiedottaminen ja tuen markkinointi

Työ- ja elinkeinoministeriö painottaa kuntien ohjeistuksessaan, että tuesta tiedottaminen pitää olla tehokasta ja kohdennettua sekä että kaikilla avustukseen oikeutetuilla yksinyrittäjillä on mahdollisuus hakea avustusta (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020a).

Työ- ja elinkeinoministeriö (2020a) ei kuitenkaan anna ohjeistuksessaan tarkkaa määritelmää, miten kuntien tulee tiedottaminen ja markkinointi suorittaa. Kunnille jää itselleen päätettäväksi, miten ja kuinka paljon avustuksen tiedottamista ja markkinointia tehdään.

2.2 Kenelle korona-avustus on tarkoitettu

Kuntien kautta maksettava korona-avustus on rajattu yrittäjälle tai ammatinharjoittajalle, joka harjoittaa taloudellista toimintaa yksin ja on päätoiminen yrittäjä (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020a). Työ- ja elinkeinoministeriö ja Tilastokeskus määrittävät yksinyrittäjän yrittäjäksi, jolla ei ole palkattua työvoimaa (Tilastokeskus 2019; Työ- ja elinkeinoministeriö 2020a). Hakemushetkellä yksinyrittäjäksi voidaan myös määritellä yrittäjä, joka on joutunut irtisanomaan työntekijänsä eikä hakemushetkellä työllistä kuin itsensä (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020a).

”Yksinyrittäjän avustuksessa yrityksen määritelmä vastaa EU:n valtioneuvoston mukaisesta yrityksen määritelmästä, jonka mukaan yrityksellä tarkoitetaan taloudellista toimintaa harjoittavia yksiköitä riippumatta niiden oikeudellisesta muodosta tai rahoitustavasta” (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020a).

Yksinyrittäjän yritysmuotoa ei ole rajattu, joten yksinyrittäjän korona-avustusta voidaan myöntää yksityiselle elinkeinonharjoittajalle tai toiminimelle, kommandiittiyhtiölle, avoimelle yhtiölle, osakeyhtiölle tai osuuskunnalle. Yksinyrittäjien korona-avustusta voidaan myöntää myös niin sanotulle kevytyrittäjälle. Suomessa

kevytyrittäjälle ei ole lainmukaista määritelmää, mutta esimerkiksi Verohallinto määrittelee kevytyrittäjän näin: kevytyrittäjällä tarkoitetaan yrittäjää, joka työllistää itsensä yrittäjän tavoin perustamatta yritystä ja laskutuksen hoitaa laskutuspalvelu (Verohallinto 2019). Freelance-yrittäjä voi myös hakea korona-avustusta, mikäli hän toimii itsenäisenä elinkeinonharjoittajana, toiminimellä, henkilöyhtiössä, osakeyhtiössä tai osuuskunnassa (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020a).

2.3 Korona-avustuksen hakeminen ja myöntämisen ehdot

Yksinyrittäjä hakee korona-avustusta kotikunnastaan. Työ- ja elinkeinoministeriö on Kuntaliiton kanssa tehnyt valmiit lomakepohjat kunnille korona-avustuksen hakemiseen, myönteiseen avustuspäätökseen ja kielteiseen avustuspäätökseen. Lomakkeita on ollut mahdollisuus muokata kunnissa, kunhan sisältö pysyy samana. Kuntaliitto ja työ- ja elinkeinoministeriö ovat myös päättäneet yksinyrittäjien korona-avustuksen liitteistä, jotka lisätään hakemuksen mukaan. (Kuntaliitto 2020; Työ- ja elinkeinoministeriö 2020a.)

Kunnat ovat saaneet päättää itse, miten avustuksen hakuprosessin organisoivat, ja hakuprosessin on voinut toteuttaa esimerkiksi sähköisenä tai paperilomakkeilla (Kuntaliitto 2020; Työ- ja elinkeinoministeriö 2020a).

Avustuksen myöntämiseen edellytettävät ehdot ovat:

- ✓ Yritystoiminta on päätoimista
- ✓ Taloudellinen tilanne ja liikevaihto ovat heikentyneet 16.3.2020 jälkeen COVID-19-pandemian takia
- ✓ Yksinyrittäjän liiketoiminnan arvioidaan olevan kannattavaa (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020a).

Päätoimiseksi yksinyrittäjäksi voidaan lukea yrittäjä, jolla on yrittäjän eläkevakuutus tai yrittäjällä on esittää vähintään 20000 euron verollinen yrittäjätulo tai laskutus. Alle kuusi kuukautta sitten aloittaneen yrityksen tulee pystyä osoittamaan, että toiminnan jatkuessa normaalisti tulovirta olisi johtanut vähintään 20 000 euron laskutuksen 12 kuukauden aikana. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020a.)

Yksinyrittäjän tulee pystyä osoittamaan, että yrityksen taloudellinen tilanne ja liikevaihdon heikkeneminen on 16.3.2020 jälkeen johtunut COVID-19-pandemiasta. Taloudellisen tilanteen ja liikevaihdon heikkeneminen 16.3.2020 jälkeen on pystyttävä todentamaan kirjanpidosta ja/tai tiliotteista. Yrityksen taloudellisen tilanteen katsotaan heikentyneen, jos liikevaihto on laskenut 30 % edellisen vuoden vastaavasta ajanjaksosta. Yritystoiminnan ollessa sesonkiluonteista voidaan verrata liikevaihdon keskimääräistä kehitystä. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020a.)

Avustuksen yhtenä myöntämisen ehtona on, että yrityksen liiketoiminnan arvioidaan olevan kannattavaa. Yritystoiminnan voidaan arvioida olevan kannattavaa, mikäli yritystoiminta on ollut kannattavaa vuoden 2019 tilinpäätöksen tai veroilmoituksen perusteella. Avustuksen hakijan tulee liittää hakemukseen tilinpäätös vuodelta 2019 tai viimeisin tilinpäätös tai veroilmoitus vuodelta 2019 tai viimeisin veroilmoitus. Hakijan, jonka yritystoiminta on alkanut 31.12.2019 jälkeen, tulee liittää hakemuksen muu luotettava selvitys, ja selvitykseksi käy jäljennös kirjanpidosta tai tiliote. Yritystoiminnan kannattavuuden arvioinnissa voidaan myös huomioida yksinyrittäjän tekemä selvitys, mistä selviää tilanteen poikkeuksellisuus vuonna 2019. Tilanteessa, jossa avustuksen hakijalla on verovelkaa, täytyy hakijalla olla esitettävissä Verohallinnon hyväksymä maksusuunnitelma. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020a.)

Yksinyrittäjän korona-avustuksen hakijaa pyydetään hakemuksessa kuvaamaan, miten hän aikoo avustuksen käyttää toimintansa vakauttamiseen, vakuuttamaan yritystoiminnan jatkuminen koronaepidemian jälkeen ja vakuuttamaan yritystoiminnan päätoimisuus ja yritystoiminnan harjoittaminen yksin (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020a).

Yksinyrittäjien korona-avustus on niin sanottua de minimis -rahoitusta eli vähämerkityksistä tukea. De minimis -tuen saaminen edellyttää, että yritys ei ole kulu- van ja kahden edellisen verovuoden aikana saanut yli 200 000 de minimis -tukia. Hakija vakuuttaa avustushakemuksessa, että yhteenlaskettu de minimis -tukien määrä ei ylitä 200 000 euroa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020a.)

2.4 De minimis -tuki

Euroopan komission asetus (EU) Nro 1407/2013 säätelee yrityksille myönnettäviä julkisia tukia. Tuki voi olla rahoitus, verohelpotus, korkotuki, osittain ilmaista koulutusta tai muuta sellaista, jota tarjotaan vaan osalle yrityksistä. Tuki on saanut nimensä de minimis eli vähämerkityksinen tuki sen vuoksi, että EU on katsonut tuen määrän olevan niin pieni, ettei se uhkaa tai vääristä jäsenvaltioiden välistä kauppaa. De minimis -tuen määrä on 200 000 euroa kuluvalta ja kahdelta edelliseltä verovuodelta. Maantiekuljetusten alalla toimiville yrityksille de minimis tuki on 100 000. (Euroopan komissio 2013.)

Suomessa de minimis tukea voivat myöntää esimerkiksi kunnat, Business Finland, ELY-keskukset, ministeriöt ja Finnvera. Yritysten on itse pidettävä kirjaa saamistaan de minimis -tuista ja uutta tukea hakiessaan ilmoitettava jo saatu tuen määrä (Business Finland 2020.)

2.5 Hakemusten käsittely kunnissa ja päätöksen tekeminen

Kunta tekee sopimuksen korona-avustusta hakevan yksinyrittäjän kanssa valtionavustuslain 7 §:n 3. kohdan mukaisesti. Sopimus katsotaan syntyneeksi kunnan ja avustuksen hakijan välille, kun kunta hyväksyy hakijan hakemuksen ja hakija saa tiedon hyväksynnästä. (Tornion kaupunki 2020a.)

”Valtionavustus voidaan myöntää saajalle sen omaan toimintaan tai hankkeeseen taikka käytettäväksi valtionavustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun kuin saajan toiminnan tai hankkeen avustamiseen. Jos valtionavustus myönnetään käytettäväksi valtionavustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun kuin saajan toiminnan tai hankkeen avustamiseen, valtionavustuksen saajan on tehtävä sopimus valtionavustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista toimintaa tai hanketta toteuttavan kanssa.” (Valtion avustuslaki 688/2001 7:3 §.)

Sopimus katsotaan tarpeelliseksi, kun avustus on valtionavustusta, ja avustuksen myöntäneellä kunnalla ja työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus tarkistella avustusta saaneen yksinyrittäjän taloutta, toimintaa ja sitä, miten avustus on käytetty. Kunta ottaa vastuun avustuksen asianmukaisesta myöntämisestä ja käytöstä ja

vastaa siitä työ- ja elinkeinoministeriölle. Hakemusten valmistelussa on mahdollista käyttää elinkeinoyhtiöitä, mutta hakemusten päätökset tulee tehdä kunnassa, sillä päätöksen tekijän tulee olla virkasuhteessa. (Tornion kaupunki 2020a; Työ- ja elinkeinoministeriö 2020a.)

Yksinyrittäjän korona-avukseen vaadittavat ehdot täyttäessään yksinyrittäjä saa myönteisen päätöksen. Korona-avustus maksetaan yksinyrittäjälle hakemuksessaan ilmoittamalle tiliyhteydelle. Korona-avustushakemukset, jotka eivät täytä vaadittuja ehtoja, hylätään. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020a.) Avustuksen saaja on sopimuksen mukaan velvoitettu palauttamaan avustus, mikäli se on virheellinen, avustusta on maksettu liikaa tai avustus on myönnetty perusteettomasti (Tornion kaupunki 2020a).

2.6 Raportointi

Alkuperäisen huhtikuussa julkaistun työ- ja elinkeinoministeriön ohjeen mukaan käyttämättä jääneet valtionavustuksen varat palautetaan työ- ja elinkeinoministeriölle 15.10.2020 mennessä (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020a). Lokakuun alussa 2020 ohjeistusta tarkennettiin ja varojen palauttamista työ- ja elinkeinoministeriölle siirrettiin, jotta kaikki kunnat ehtivät käsitellä ja tehdä päätökset saapuneisiin korona-avustushakemuksiin (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020c).

Kuntien tulee tehdä käyttämättä jääneestä avustuksesta ilmoitus työ- ja elinkeinoministeriölle viimeistään 22.11.2020 ja käyttämättä jäänyt avustus tulee palauttaa työ- ja elinkeinoministeriölle viimeistään 30.11.2020 (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020c). Kunnat toimittavat lisäksi selvityksen valtionavustuksen käytöstä työ- ja elinkeinoministeriölle 31.12.2020 mennessä ja ilmoittavat maksamansa avustukset Verohallinnolle (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020a).

3 TORNION KAUPUNGIN KORONA-AVUKSEN HAKUPROSESSI

Työ- ja elinkeinoministeriö myönsi Tornion kaupungille valtionavustusta 966 517 €, eli 2000 € avustusta oli mahdollista jakaa noin 483 yksityisrittäjälle. Tornion naapurikunnassa Kemissä valtionavustuksen määrä oli 601 111 €, ja toisessa naapurikunnassa Keminmaassa valtionavustuksen määrä oli 301 803 €. Kemissä yksityisrittäjien korona-avustusta oli mahdollista jakaa noin 300 yksityisrittäjälle ja Keminmaassa noin 150 yksityisrittäjälle. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020b.) Tornion kaupungin korona-avustuksen hakuprosessi toteutettiin yhteistyössä Business Tornion kanssa (Alamartimo 2020).

3.1 Korona-avustuksesta tiedottaminen ja tuen markkinointi

Tornion kaupunki ja Business Tornio kohdensivat korona-avustuksesta tiedottamisen alueen noin 800:lle asiakasrekisterissä olevalle yksityisrittäjälle suoraan sähköpostitse. Ensimmäinen tiedote sähköpostitse lähti heti, kun korona-avustuksen haku avautui, ja myöhemmin käynnissä olevasta hakuprosessista muistutettiin sähköpostitse kaksi kertaa. Yksityisrittäjien korona-avustusta on sähköpostin lisäksi markkinoitu alueen paikallislehdissä, sosiaalisessa mediassa ja Tornion kaupungin ja Business Tornion internetsivuilla. (Alamartimo 2020; Kangastalo 2020.)

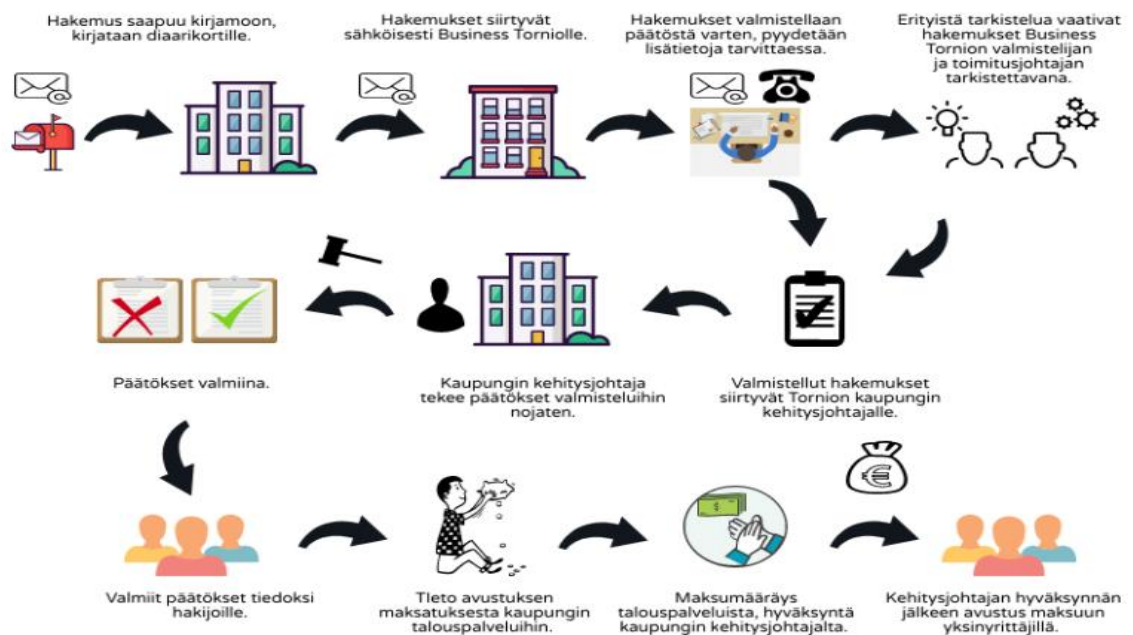
”Business Tornio on Tornion kaupungin ja pk-yritysten omistama kehittämissyhtiö” (Bothnian Business 2020). Business Tornion tarkoituksena on kehittää alueen elinkeinoelämää, edistää työllisyyttä sekä tarjota matkailupalveluja. Business Torniolta saa neuvoja yritysten perustamis- ja kehittämissasioissa sekä avustusta toimitilojen hankkimisessa. (Bothnian Business 2020.)

3.2 Korona-avustuksen hakeminen ja hakemusten käsittely

Yksityisrittäjä hakee korona-avustusta kotikunnastaan. Torniossa korona-avustuksen haku alkoi 16.4.2020 ja loppui 30.9.2020. Avustuksen hakemuslomake löytyi Tornion kaupungin internet sivuilta PDF-tiedostona, ja tiedoston pystyi tallentamaan omalle laitteelle täytettäväksi tai tulostamaan täytettäväksi. Alkuperäisestä

työ- ja elinkeinoministeriön ja kuntaliiton laatimasta korona-avustuksen mallilomakkeesta Tornion kaupunki ja Business Tornio muokkasivat sopivan hakulomakkeen. Lomakkeeseen oli sisällytetty ohjeet lomakkeen täyttöä varten sekä lisätty yhteystiedot Business Tornion asiantuntijoille. Yksinyrittäjät pystyivät toimittamaan korona-avustushakemuksen kaupungintalon kirjaamoon sähköisesti, postitse tai tuomalla sen henkilökohtaisesti. (Kangastalo 2020.) Tornion kaupungin korona-avustuksen hakulomake on tämän opinnäytetyön liitteenä 1.

Korona-avustushakemukset saapuivat Tornion kaupungin kirjaamoon liitteineen sähköpostilla, postitse tai yksinyrittäjän henkilökohtaisesti tuomana. Kirjaamossa hakemukset otettiin vastaan ja kirjattiin diaarikortille. Kirjaamosta hakemukset jatkoivat matkaa sähköisesti Business Torniolle, jossa ne tallennettiin liitteineen asiakashallintajärjestelmään. Asiakashallintajärjestelmän kautta Business Tornion valmistelijat kävivät hakemuksia ja liitteitä läpi, ja pyysivät hakemuksen jättäneiltä yksinyrittäjiltä tarvittaessa lisätietoja. Hakemuksissa, joiden arvioinnissa oli jotain erityistä, Business Tornion toimitusjohtaja ja valmistelija arvioivat yhdessä myöntämisen edellytyksiä. Selkeissä tapauksissa Business Tornion valmistelija teki ehdotuksen myönteisistä hakemuksista, jotka Business Tornion toimitusjohtaja lopulta muotoili lopulliseksi esitykseksi. (Alamartimo 2020.) Käsittelyprosessin vaiheet ovat visualisoituna kuviossa 1.

Kuvio 1. Tornion käsittelyprosessi visualisoituna (Alamartimo & Kangastalo 2020)

3.3 Hakemusten päätökset ja avustuksen maksaminen

Business Tornion lopullisen esityksen saaneet korona-avustushakemukset, niin hyväksyttävät kuin hylättävät, lähetettiin takaisin Tornion kaupungille. Avustushakemukset Tornion kaupungilla otti vastaan Tornion kaupungin kehitysjohtaja. Kehitysjohtaja teki Business Tornion esityksien perusteella avustushakemuksista viranhaltijapäätöksen, ja julkaisi päätökset Tornion kaupungin internetsivuilla viranhaltijapäätöksissä. Tehdyt päätökset lähetettiin kirjaamosta avustuksen hakijoille tiedoksi, ja tiedoksi talouspalveluihin avustuksen maksua varten. (Kangastalo 2020.)

Talouspalveluissa laskentasihteeri teki viranhaltijapäätöksen perusteella maksumääräyksen ja lähetti sen edelleen kehitysjohtajalle hyväksyttäväksi. Kehitysjohtaja hyväksyi maksumääräyksen, jonka jälkeen maksumääräys lähti talouspalveluihin maksatukseen yrittäjälle. (Kangastalo 2020.)

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Opinnäytetyön tutkimus toteutettiin Webropol-kyselyllä ja yksinyrittäjien haastatteluina. Yksinyrittäjien haastatteluissa käytettiin samoja kysymyksiä kuin Webropol-kyselyssä (lukuun ottamatta kysymyksiä toimialasta ja avustuksen päätöksestä, sillä ne olivat jo tiedossa ennen haastattelua). Haastattelu oli puolistrukturoitu haastattelu eli lomakehaastattelun ja strukturoimattoman haastattelun yhdistelmä. Puolistrukturoidussa haastattelussa kysymykset ovat kaikille samat, mutta haastateltavat voivat vastata omin sanoin. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 44–49.) Tutkimuksessa esitetyt kysymykset löytyvät tämän opinnäytetyön liitteestä 2.

Webropol-kyselyn linkki lähetettiin sähköpostilla 12.10.2020 Business Tornion toimesta 231:lle Tornion alueen yksinyrittäjälle, jotka olivat hakeneet yksinyrittäjän korona-avustusta 16.4–30.9.2020 välisenä aikana. Yksinyrittäjien korona-avustusta hakeneista yksinyrittäjistä 10 ei saanut sähköpostilla lähetettyä kyselylinkkiä puutteellisten tai epäselvien yhteystietojen takia. Yksinyrittäjille lähetetty sähköposti sisälsi kyselylinkin lisäksi saatekirjeen (Liite 3), jossa vastaanottajille kerrottiin, miksi kyselytutkimusta tehdään. Kysely oli auki 12–23.10.2020 välisen ajan, ja yksinyrittäjiä muistutettiin kyselystä yhden kerran sähköpostitse 19.10.2020. Webropol-kysely sisälsi avoimia kysymyksiä sekä monivalintakysymyksiä, ja osaa monivalintakysymyksistä pystyi tarkentamaan avoimena kysymyksenä.

Livetilanteena haastateltaviksi valikoitui eri toimialoilta myönteisen ja kielteisen päätöksen saaneita yksinyrittäjiä. Haastattelut suoritettiin yrittäjän toimitiloissa sekä puhelimitse viikoilla 41 ja 42. Viikolla 41 haastateltujen yksinyrittäjille kerrottiin haastatteluun yhteydessä, että mikäli he saavat Business Tornion lähettämän Webropol kyselylinkin sähköpostitse viikolla 42 tai 43, niin he voivat jättää vastaamatta kyselyyn haastattelun takia. Viikolla 42 haastatelluilta yksinyrittäjiltä varmistettiin ennen haastattelun aloitusta, etteivät he ole vastanneet edellä mainittuun kyselyyn ja ohjeistettiin haastattelun jälkeen, ettei sähköpostissa tulleet kyselyyn tarvitse vastata haastattelun takia.

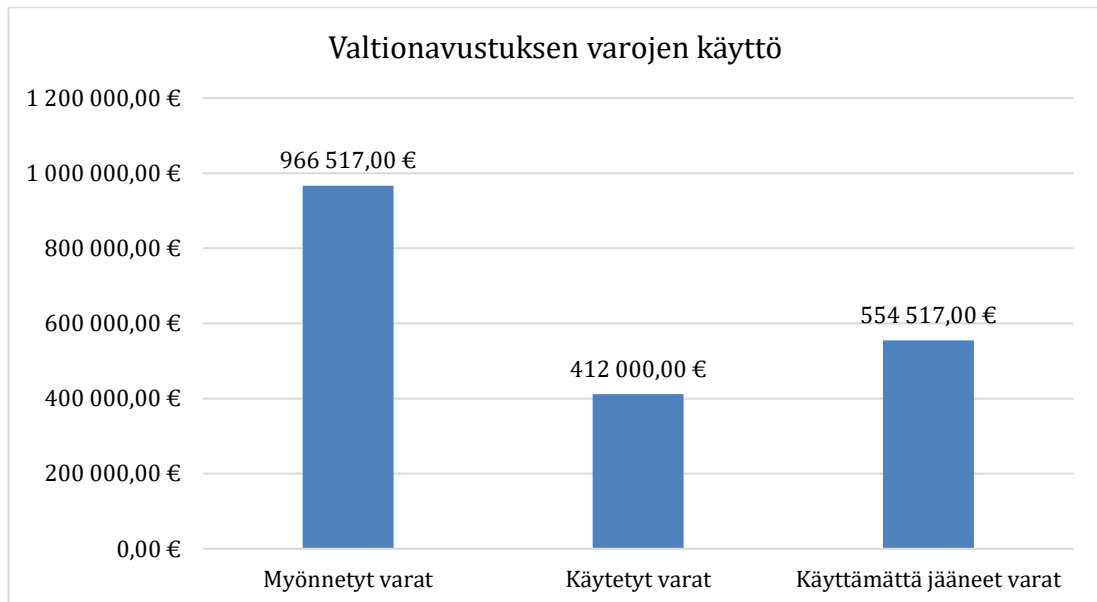
Webropol-kyselyyn vastasi 77 yksinyrittäjää ja haastatteluissa haastateltiin kahdeksaa yksinyrittäjää, eli yhteensä vastauksia tutkimukseen tuli 85 yksinyrittäjältä, ja vastausprosentti oli kokonaisuudessaan 37 %. Kyselytutkimuksen päätyttyä kyselyn vastaukset tuotiin suoraan Webropolista Excel-tiedostoon ja haastatteluista saadut vastaukset yhdistettiin samaan Excel-tiedostoon läpikäymistä varten. Aineisto purettiin kysymys kysymykseltä läpi ja koottiin lopulliseen esitysmuotoon Excelissä. Tutkimuksen tuloksia voidaan tarkastella eri muodoissa, esimerkiksi taulukkoina tai graafisina esityksinä (Hirsjärvi & Hurme 2000, 141).

Tutkimuksen kohdistuessa ihmisiin, on otettava huomioon tutkimuseettinen näkökulma (Hirsjärvi & Hurme 2008, 19–20). Tutkimuseettiikka on tässä opinnäytetyössä huomioitu kysymällä yksinyrittäjän suostumus haastatteluun etukäteen, ja annettu ennen haastattelun aloitusta mahdollisuus vetäytyä haastattelusta tai keskeyttää haastattelu haastattelun aikana. Haastatelluille yksinyrittäjille kerrottiin ennen haastattelun aloitusta ja muistutettiin haastattelun lopuksi, että opinnäytetyössä ei tulla käyttämään heistä mitään tietoja mistä heidät voisi tunnistaa. Verkkokyselyn osalta tutkimukseen osallistuneille kerrottiin saatekirjeessä (Liite 3), että tutkimus toteutetaan anonyymisti eli heistä ei kerätä mitään tunnistettavia tietoja.

5 KORONA-AVUSTUSHAKUPROSESSIN TUTKIMUSTULOKSET

Tornion kaupungin yksinyrittäjille tarkoitettua yksinyrittäjien korona-avustusta haki 241 yksinyrittäjää. Hakijoista 206 (85 %) yksinyrittäjää sai myönteisen avustuspäätöksen ja 35 (15 %) yksinyrittäjää kielteisen avustuspäätöksen. (Tornion kaupunki 2020b.)

Työ- ja elinkeinoministeriön valtionavustuksena Tornion kaupungille myöntämästä 966 517 eurosta yksinyrittäjille korona-avustuksina myönnettiin 412 000 euroa, joka on alle puolet (43 %) myönnetyistä varoista, eli varoja jäi käyttämättä 544 517 euroa (57 %) (Tornion kaupunki 2020b). Valtionavustuksen varojen käyttö on havainnollistettuna kuviossa 2.

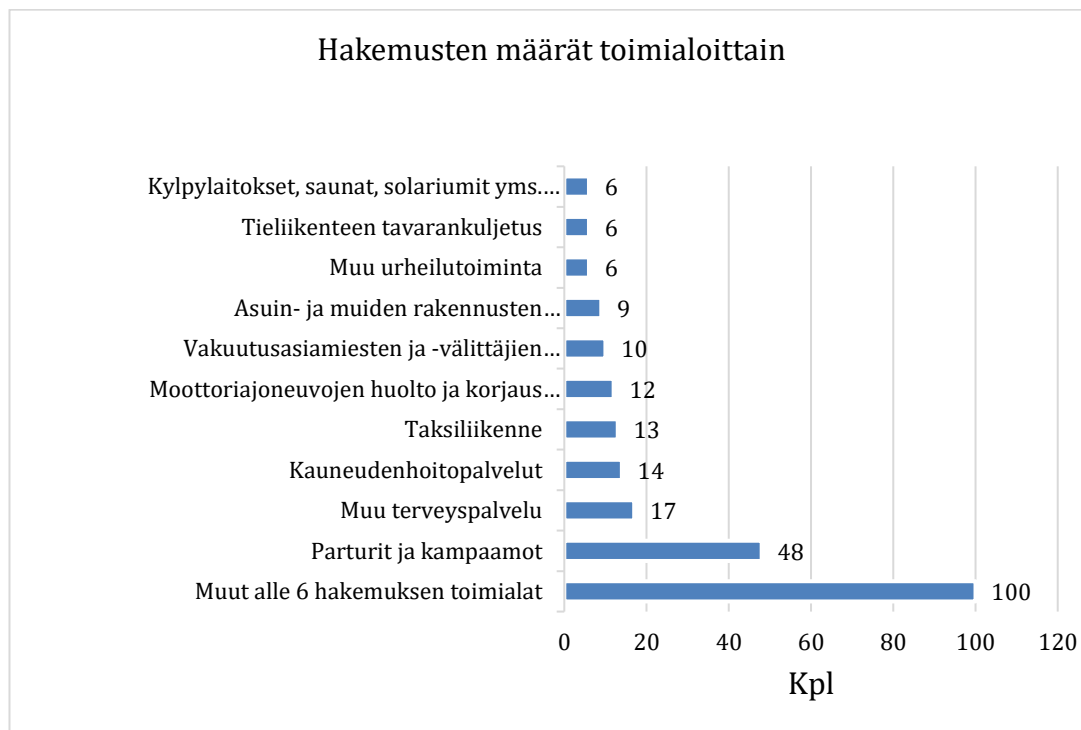

Kuvio 2. Valtionavustuksen varojen käyttö (Tornion kaupunki 2020b; Tornion kaupunki 2020c)

5.1 Yksinyrittäjien toimialat ja yritysmuodot

Avustusta hakeneiden yksinyrittäjien toimialakirjo oli laaja, sillä avustusta haki 77 eri toimialaluokituksen yksinyrittäjää (Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä 2020). Yksinyrittäjien toimialoista selvästi eniten hakemuksia tuli yksinyrittäjiltä, joiden toimiala on parturit ja kampaamot, yhteensä 48 hakemusta. Toiseksi eniten hakemuksia tuli yksinyrittäjiltä, joiden toimiala on muu terveystieteiden palvelu, yhteensä 17

hakemusta ja kolmanneksi eniten hakemuksia tuli yksinyrittäjiltä, joiden toimiala on kauneudenhoitopalvelut, yhteensä 14 hakemusta. Kuviossa 3 on esitettyä 10 toimialaa, joista tuli eniten hakemuksia.

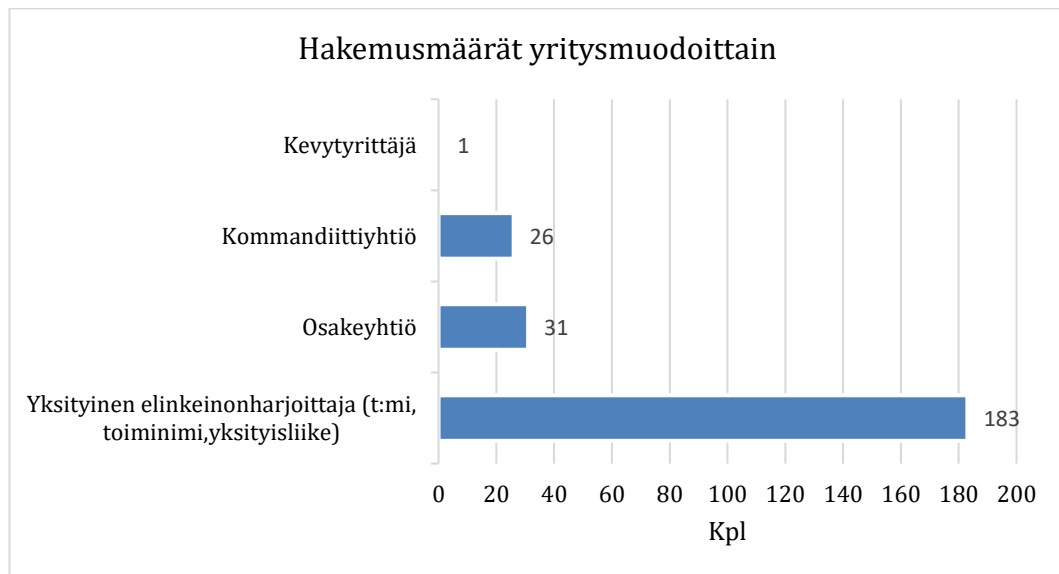

Kuvio 3. Hakemusten määrät toimialoittain, 10 toimialaa, joista tuli eniten hakemuksia (Tornion kaupunki 2020b; Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä 2020)

Muu terveystoiminta: ”Tähän luokkaan kuuluvat potilaiden hoitoon oikeutettujen, muiden kuin luokkiin 86101- 86904 luokiteltujen, terveydenhoidon ammattihenkilöiden antamat palvelut ” (Tilastokeskus 2008a). Edellä mainittuun luokkaan kuuluvat muun muassa hierojat, joilla on terveystoiminnan ammattitutkinto, ravintoterapeutit, naprapaatit, kiropraktikot, hermoratahierojat, akunpunctiohoitajat, psykologit, psykoterapeutit, puheterapeutit, suuhygienistit ja niin edelleen (Tilastokeskus 2008a). Kauneudenhoitopalvelut toimialaluokkaan kuuluu: kosmetologit, mani- ja pedikyristit (Tilastokeskus 2008b). Muu urheilutoiminta -toimialaluokkaan kuuluu muun muassa: ammattivalmentajat, kilpa- ja ratsastustallien toiminta, urheilutapahtumien järjestäminen, urheiluun ja liikuntaan liittyvien keskus- ja lajiliittojen toiminta ja niin edelleen (Tilastokeskus 2008c).

Tutkimukseen vastasi yksinyrittäjiä kymmeniltä eri toimialoilta. Aktiivisimpia kyselyyn vastaamisessa olivat yksinyrittäjät, joiden toimiala olivat parturit ja kamppajat, kauneudenhoitopalvelut, taksiliikenne, vakuutusasiamiesten ja välittäjien toiminta sekä muu terveystyöpalvelu. Vastausaktiivisuutta edellä mainituilta toimialoilta selittää pitkälti se, että näiltä aloilta tuli myös määrällisesti paljon yksinyrittäjien korona-avustushakemuksia.

Tutkimuksesta kävi ilmi, että ylivoimaisesti eniten hakemuksia tuli yksinyrittäjiltä, joiden yritysmuoto on yksityinen elinkeinonharjoittaja eli puhekielessä t:mi, toiminnimiyrittäjä tai yksityisliike (Tornion kaupunki 2020b; Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä 2020). Saapuneiden korona-avustushakemusten määrät ovat kuvattuna yritysmuodoittain kuviossa 4.

Kuvio 4. Korona-avustushakemusten määrät yritysmuodoittain (Tornion kaupunki 2020b; Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä 2020)

5.2 Tiedon saanti

Ylivoimaisesti eniten hajontaa tutkimuksen vastauksissa aiheutti kysymys: Mistä saitte tiedon haussa olevasta yksinyrittäjän korona-avustuksesta? Vastaajista 21 (24,7 %) oli saanut tiedon uutisista, 19 vastaajaa (22,4 %) oli saanut tiedon internetistä ja sosiaalisesta mediasta (lukuun ottamatta Tornion kaupungin ja Business Tornion internetsivuja ja sosiaalista mediaa), yhdeksän (10,6 %) kertoi saaneensa sähköpostin Business Torniolta korona-avustuksen haun avautumisesta,

toiset yhdeksän (10,6 %) kertoi saaneensa tiedon oman alan yhdistyksen kautta ja kahdeksan (9,4 %) vastaajaa kertoi kuulleensa kollegalta tai yrittäjäkaverilta. Loput 22,4 % jakaantuivat: Tornion kaupungin lähteistä viisi vastaajaa (5,9 %), neljä sanomalehdistä (4,7 %), neljä radiosta (4,7 %), neljä kirjanpitäjältä (4,7 %), yksi paikallislehdestä (1,2 %) ja yksi puskaradiosta (1,2 %). Kuviossa 5 on kuvattuna, mistä yksinyrittäjät olivat saaneet tiedon haussa olevasta korona-avustuksesta.

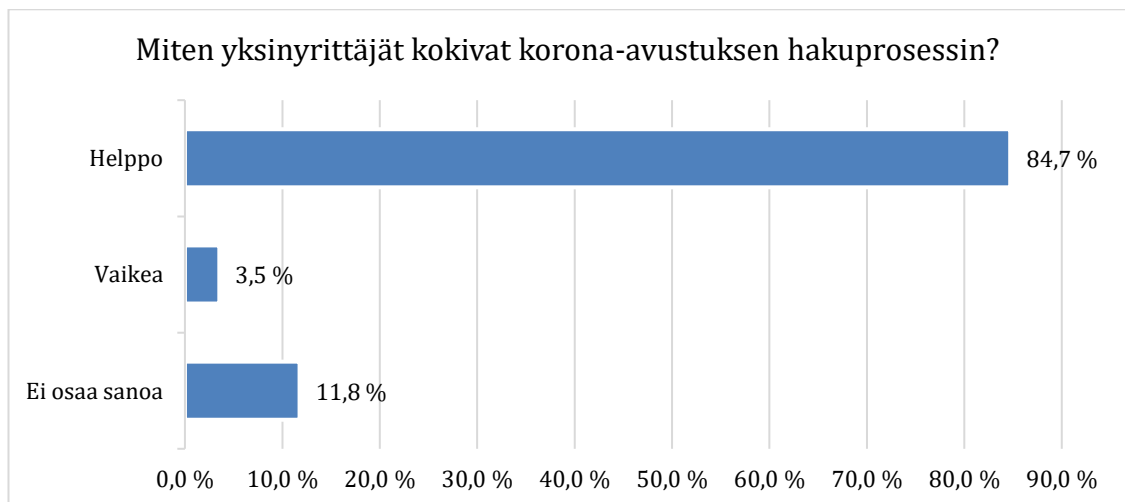

Kuvio 5. Mistä yksinyrittäjät saivat tiedon haussa olevasta korona-avustuksesta

Tutkimukseen osallistuneista yksinyrittäjistä vain 15 (18 %) oli saanut tiedon haussa olevasta korona-avustuksesta Tornion kaupungin tai Business Tornion lähteistä (sähköpostitiedotteet, internetsivut, sosiaalinen media ja paikallislehti). Tämä tarkoittaa sitä, että vain joka kuudes tutkimukseen osallistunut yksinyrittäjä sai tiedon haussa olevasta yksinyrittäjien korona-avustuksesta Tornion kaupungin ja Business Tornion lähteistä. Tutkimukseen osallistuneiden yksinyrittäjien osalta voidaan todeta, että korona-avustuksen tiedottaminen ja markkinointi Tornion kaupungin ja Business Tornion osalta ei ole kohdentunut tarpeeksi, tiedotus- ja markkinointikanavat eivät ole olleet oikeita tai markkinointia ja tiedottamista on tehty liian vähän.

5.3 Korona-avustus hakuprosessin helppous/vaikeus

Tutkimuksen kolmannessa kysymyksessä tarkasteltiin opinnäytetyön päätutkimuskysymystä: Miten Tornion alueen yksityrittäjät ovat kokeneet korona-avustuksen hakuprosessin, sen helppouden/vaikeuden? Tutkimuksen vastaajista enemmistö, eli 72 (84,7 %) vastaajaa koki, että yksityrittäjien korona-avustuksen hakeminen oli helppoa. Kolmen vastaajan (3,5 %) mielestä korona-avustuksen hakeminen oli vaikeaa, mutta kolmesta vastaajasta vain yksi oli perustellut hakemisen vaikeutta. Vastaajan mielestään vika oli hänessä itsessään, kun hän ei ollut tutustunut hakuohjeisiin riittävän hyvin. Tutkimukseen vastaajista 10 (11,8 %) ei osannut sanoa, oliko korona-avustuksen hakeminen helppoa vai vaikeaa. Vastaajat, jotka vastasivat, etteivät osaa sanoa oliko korona-avustuksen hakeminen helppoa tai vaikeaa selittyi sillä, että korona-avustushakemuksen oli tehnyt joku muu kuin vastaaja itse, useimmiten se oli kirjanpitäjä, asianajaja tai joku perheenjäsen. Kuviossa 6 on havainnollistettuna, miten Tornion alueen yrittäjät kokivat hakuprosessin.

Kuvio 6. Miten Tornion alueen yksityrittäjät kokivat korona-avustuksen hakuprosessin

5.4 Hakemuslomake ja ohjeistus

Tutkimuksen seuraavassa kohdassa tiedusteltiin yksityrittäjien kokemuksia korona-avustuksen hakulomakkeesta ja lomakkeen täyttöohjeiden selkeydestä. Hakulomake ja ohjeistus löytyy tämän opinnäytetyön liitteestä 1. Vastaajista 83

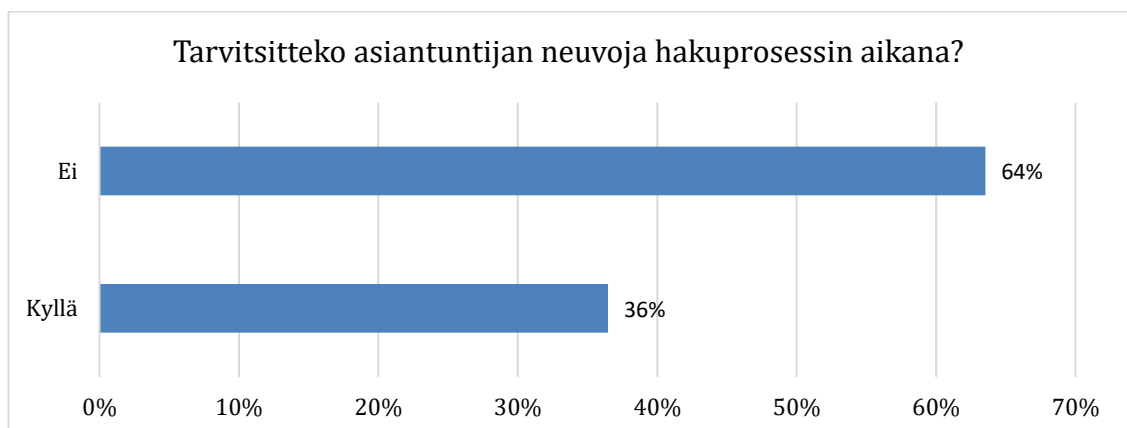
(98 %) mielestä hakulomake ja täyttöohjeet olivat riittävän selkeät, mutta vastaajista kahden (2 %) mielestä hakulomake ja täyttöohjeet eivät olleet riittävän selkeitä. Kuviossa 7 on visualisoituna, miten yksinyrittäjät kokivat hakulomakkeen ja ohjeiden selkeyden.

Kuvio 7. Oliko korona-avustuksen hakulomake ja lomakkeet täyttöohjeet riittävän selkeät

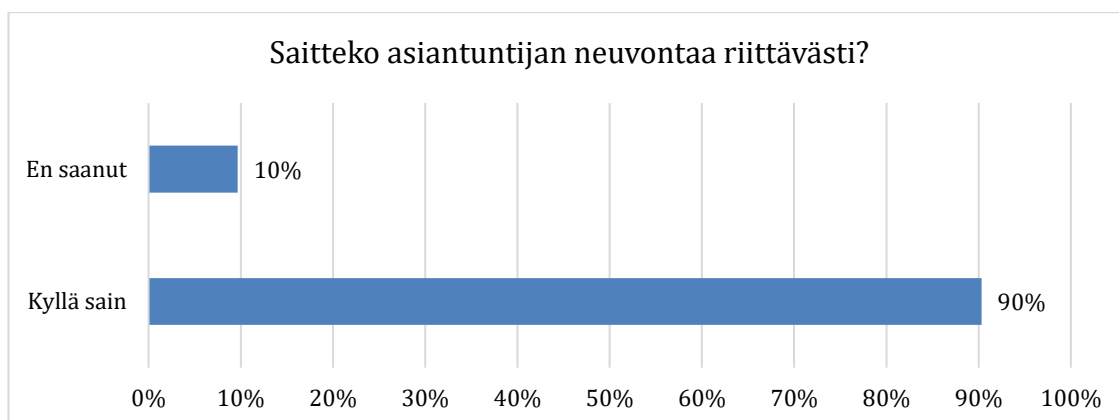
5.5 Asiantuntijan neuvontapalvelut ja neuvonnan riittävyys

Tutkimuksen kysymyksessä 5 selvitettiin, tarvitsivatko yksinyrittäjät korona-avustuksen hakemiseen asiantuntijan neuvoja ja kysymyksessä 6 tarkennettiin kysymystä 5, kysymällä saivatko yksinyrittäjät asiantuntijan neuvoja riittävästi. Kuvioissa 8 ja 9 nähdään, olivatko vastaajat tarvinneet asiantuntijan neuvoja hakuprosessin aikana (kuvio 8) ja oliko asiantuntijan neuvontaa saatu riittävästi (kuvio 9).

Kuvio 8. Tarvitsiko yksinyrittäjä asiantuntija neuvoja korona-avustuksen hakuprosessin aikana

Asiantuntijan neuvontaa korona-avustuksen hakuprosessissa oli tarvinnut vastaajista 31 (36 %), 54 (64 %) vastaajista ei ollut tarvinnut asiantuntijan neuvontaa hakemuksen tekemiseen. Neuvontaa tarvinneista 31 vastaajasta 28 (90 %) koki, että asiantuntijan neuvontaa oli saatu riittävästi, eli kolme (10 %) asiantuntijan neuvontaa saaneista koki, ettei neuvontaa saatu riittävästi. Vastaajista kaksi, jotka vastasivat, ettei neuvontaa saatu riittävästi kohdensivat negatiivisen palautteensa Business Tornion antamiin neuvontapalveluihin, toisen mielestä asiantuntija ei osannut varoittaa hakemisen sudenkuopista ja toisen vastaajan mielestä asiantuntijan olisi pitänyt osata neuvoa myös toisen instanssin (Kelan) palveluista.

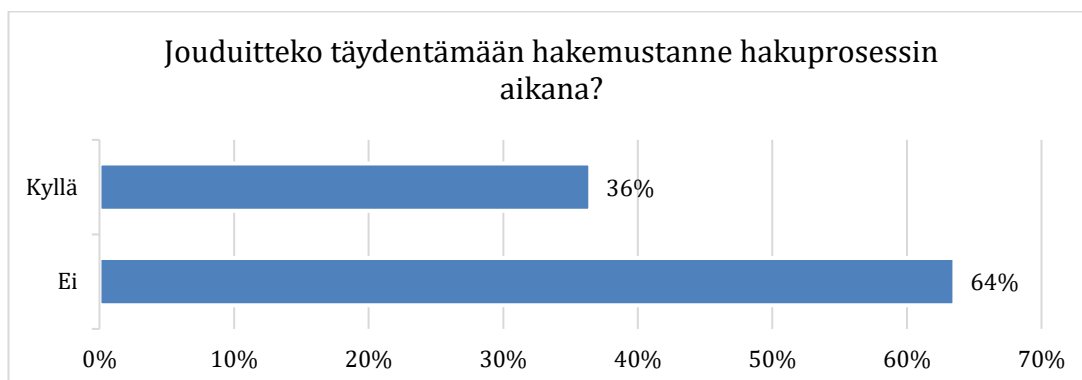
Kuvio 9. Saiko yksityrittäjä asiantuntijan neuvontaa riittävästi korona-avustuksen hakuprosessin aikana

Tutkimuksen tuloksista kohdista 5 ja 6 voidaan päätellä, että yli puolet vastaajista saivat korona-avustushakemuksen tehtyä ilman asiantuntijan apua ja neuvontaa. Asiantuntijan apua ja neuvontaa saaneista suurin osa (90 %), oli sitä mieltä, että asiantuntijan neuvontaa oli saatu riittävästi. Tuloksista voidaan päätellä, että vaikka hakulomake ja sen ohjeistus koettiin selkeäksi, silti on hyvä olla tarjolla asiantuntijan neuvontapalveluita mahdollisia ongelmatilanteita varten.

5.6 Hakemuksen täydentäminen

Tutkimuksen kohdassa 7 kartoitettiin, kuinka moni vastaajista joutui täydentämään korona-avustushakemustaan hakuprosessin aikana. Vastaajista 31 (36 %) yksityrittäjää kertoi joutuneensa täydentämään hakemustaan hakuprosessin aikana, ja vastaajista 54 (64 %) oli lähettänyt hakemuksen niin, ettei sitä tarvinnut

täydentää prosessin aikana. Kuviossa 10 on havainnollistettuna, kuinka moni joutui täydentämään hakemustaan hakuprosessin aikana.

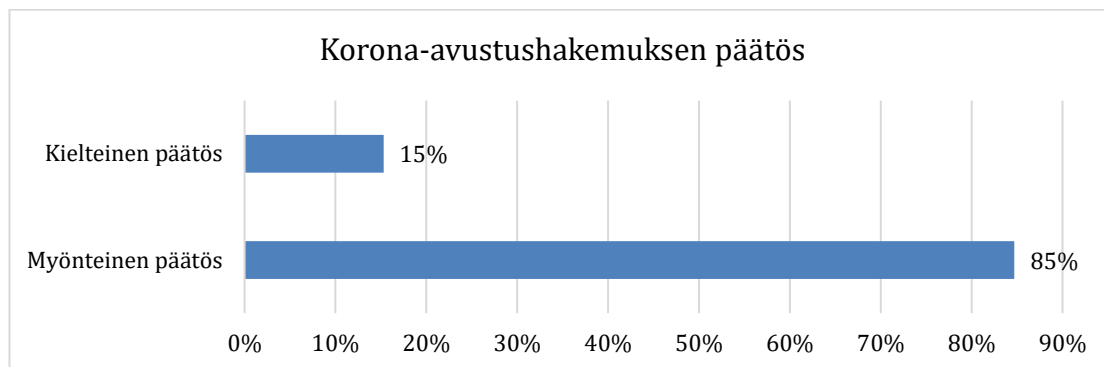
Kuvio 10. Hakemusten täydentäminen hakuprosessin aikana

Kysymys 7 oli monivalintakysymys, jota pystyi täydentämään avoimena kysymyksenä, mikäli valitsi vastausvaihtoehdon kyllä. Avoimeen kysymykseen vastasi 27 vastaajaa. Ylivoimaisesti eniten yksinyrittäjät kertoivat hakemuksensa puutteellisuuden johtuneen hakemukseen liitettävistä liitteistä, 27 vastaajasta 12 vastaajalla oli jäänyt hakemukseen liittämättä verovelkatodistus, 13 vastaajaa oli joutunut täydentämään yrityksen tulotietoja ja kaksi hakijoista oli unohtanut allekirjoittaa hakemuksen kokonaan. Liitteiden puuttuminen selittyy sillä, että useat vastaajista kertoivat aloittaneensa hakemuksen tekemisen ennen, kun perehtyivät ohjeistukseen.

5.7 Hakemuksen päätös ja päätöksenteon kesto

Vastaajilta tiedusteltiin tutkimuksen kohdassa 8, että saivatko he korona-avustushakemukseen myönteisen vai kielteisen päätöksen. Kysymys 8 "Oliko hakemuksenne päätös?" oli monivalintakysymys, vastausvaihtoehdot olivat "Myönteinen" tai "Kielteinen". Myönteisten ja kielteisten päätösten määrät olivat tiedossa ennen tutkimuksen aloitusta, mutta kysymyksellä 8 haluttiin tietää vastaako kyselyyn yhtään kielteisen päätöksen saanutta yksinyrittäjää. Kuvioista 11 nähdään, miten tutkimukseen osallistuneiden yksinyrittäjien myönteiset ja kielteiset päätökset jakautuivat. Tutkimukseen osallistui 72 (85 %) yksinyrittäjää, joiden korona-avustus hakemuksen päätös oli myönteinen ja 13 (15 %) yksinyrittäjää, joiden

korona-avustus hakemuksen päätös oli kielteinen. Kokonaisuudessaan tutkimukseen siis vastasi 34 % kaikista kielteisen päätöksen saaneista ja 35 % kaikista myönteisen päätöksen saaneista.

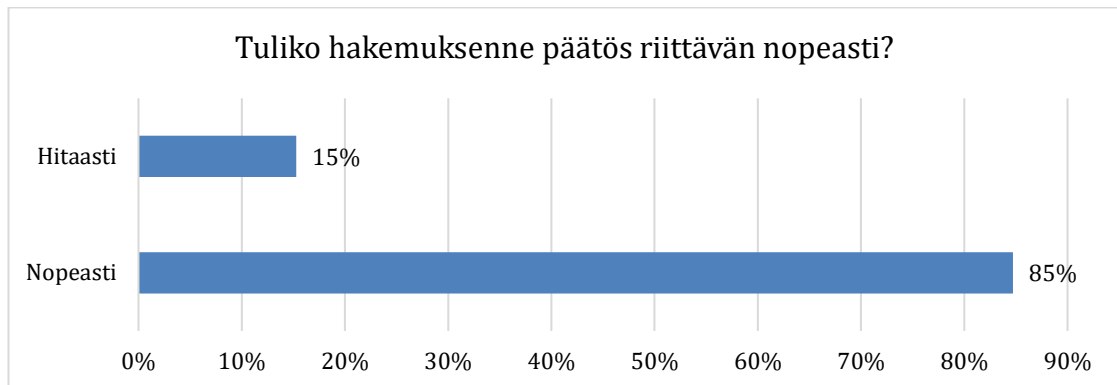

Kuvio 11. Tutkimukseen osallistuneiden yksityrittäjien korona-avustushakemusten päätökset

Kielteisten korona-avustuspäätösten syyt olivat erilaisia. Osalla hakijoista kielteiseen avustuspäätökseen vaikutti yksi syy, mutta osalla hakijoista oli useita eri syitä. Kielteisen korona-avustuspäätöksen saaneita hakijoita oli 35. Lähes puolella eli noin 17:llä (48,6 %) korona-avustuksen hakijoista syy kielteiseen päätökseen oli, ettei koronan vaikutuksia pystytty todentamaan, eli myynnistä ei pystytty todentamaan vähintään 30 % laskua. Kielteisistä avustuspäätöksistä kahdeksan (22,9 %) johtui siitä, että yksityrittäjän toiminnan katsottiin olleen tappiollista jo ennen korona-aikaa. Yksityrittäjistä seitsemän (20 %) sai kielteisen avustuspäätöksen, koska he eivät täyttäneet ehtojen mukaista yksityrittäjän määritelmää. Hakijoista kahdella (5,7 %) oli verovelkaa, mutta ei ehtojen mukaista verohallinnon hyväksymää maksusuunnitelmaa ja yksi (2,9 %) hakijoista ei ollut toimittanut ollenkaan vaadittuja liitteitä. (Nurmos 2020.)

Tutkimuksen kohdassa 9 vastaajilta tiedusteltiin korona-avustuksen päätöksenteon kestosta. Vastanneista 72 (85 %) oli sitä mieltä, että hakemuksen päätös tuli nopeasti, 13 (15 %) vastaajan mielestä päätöksen tekeminen oli hidasta. Hitaaksi päätöksenteon kokeneet myönsivät osaltaan hitauden johtuneen myös heistä itsestään, sillä puuttuvien liitteiden toimittamisessa oli ollut viivettä. Vastaajista kaksi oli ollut yhteydessä päätöksenteosta vastaaviin, toinen kertoi hakemuksen jääneen käsittelemättä toimitetuista liitteistä huolimatta ja toisen hakemukseen ei

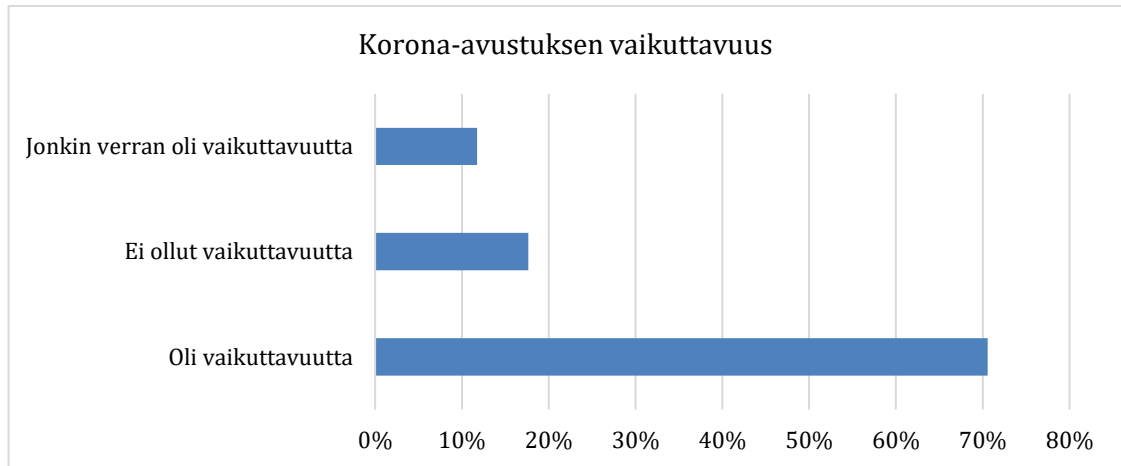
kerta kaikkiaan ollut kuulunut päätöstä. Kuviossa 12 on havainnollistettuna, miten yksinyrittäjät kokivat päätöksenteon keston.

Kuvio 12. Yksinyrittäjien kokemuksia päätöksenteon kehosta

5.8 Korona-avustuksen vaikuttavuus

Tutkimuksen viimeisessä tutkimuskohdassa yksinyrittäjiltä tiedusteltiin, oliko yksinyrittäjien korona-avustuksella vaikuttavuutta. Vastaajista 60 (71 %) oli kiitollisia avustuksesta ja koki, että korona-avustuksella oli vaikuttavuutta heidän yritystoimintaansa. Useat vastaajista kertoivat, että avustus tuli juuri oikeaan aikaan, sillä ilman avustusta heidän olisi pitänyt ottaa lainaa maksuihin tai jättää maksut maksamatta. Muutama vastaajista kertoi, että ilman avustusta he olisivat joutuneet suurella todennäköisyydellä lopettamaan toimintansa. 15 (18 %) vastaajan mielestä korona-avustuksella ei ollut vaikuttavuutta, näistä 15 vastaajasta 13 oli kielteisen avustuspäätöksen saaneita. Kielteisen päätöksen saaneista vastaajista huokui pettymys, sillä moni koki, että avustuksella olisi ollut vaikuttavuutta, mikäli sen olisi saanut. 10 (12 %) vastaajista koki, että korona-avustuksella oli jonkin verran vaikuttavuutta. Jonkin verran vaikuttavuutta kokeneet vastaajat perustelivat vastaustaan sillä, että summa oli heidän mielestään pieni ja vaikuttavuus oli vain hetkellinen. Kuviossa 13 on havainnollistettuna, oliko yksinyrittäjien korona-avustuksella vaikuttavuutta.

Kuvio 13. Korona-avustuksen vaikuttavuus yksityrittäjälle

5.9 Vapaa sana yksityrittäjien korona-avustuksen hakuprosessista

Tutkimuksen lopuksi vastaajille annettiin mahdollisuus antaa vapaasti palautetta korona-avustuksen hakuprosessista. Kuvioon 14 on kerätty yksityrittäjien jättämiä palautteita.

Kuvio 14. Yksinyrittäjien palautteita korona-avustuksen hakuprosessissa

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli tutkia, miten Tornion yksityrittäjät kokivat Tornion kaupungin järjestämän korona-avustuksen hakuprosessin, sen helppouden/vaikeuden. Lisäksi tutkittiin, olivatko hakuprosessiin liittyvät materiaalit, ohjeistus ja asiantuntijan neuvontapalvelut asianmukaisia ja riittäviä, sekä oliko yksityrittäjän korona-avustuksella vaikuttavuutta.

Tutkimuksessa toteutettiin Webropol-verkkokysely ja muutamia yksityrittäjiä haastateltiin tutkimusta varten. Kyselylinkki lähetettiin sähköpostilla kaikille Tornion alueen yksityrittäjille, jotka olivat hakeneet yksityrittäjän korona-avustusta 16.4–30.9.2020 välisenä aikana ja olivat päivittäneet yhteystietonsa Business Torniolle hakuprosessin aikana. Haastateltuihin yksityrittäjiin valikoitui satunnaisesti eri toimialoilta myönteisen ja kielteisen korona-avustuspäätöksen saaneita yrittäjiä. Tutkimukseen osallistui kaikkiaan 85 korona-avustusta hakenutta yksityrittäjää, eli vastausprosentti oli 37 %.

Tutkimustuloksiin nojaten voidaan todeta, että Tornion kaupunki onnistui yksityrittäjien korona-avustuksen hakuprosessissa yksityrittäjien näkökulmasta, sillä ainoastaan korona-avustuksen tiedottamisesta ja markkinoinnista löytyi parannettavaa. Tutkimuksen päätutkimuskysymykseen miten Tornion kaupungin yksityrittäjät ovat kokeneet korona-avustuksen hakuprosessin helppouden/vaikeuden, vastaajista enemmistö eli 85 % kertoi korona-avustus hakuprosessin olleen helppo.

Tutkimuksen kaksi ensimmäistä alatutkimuskysymystä olivat: oliko korona-avustuksen hakulomake ja sen ohjeistus riittävän selkeä ja tarvitsiko yksityrittäjä asiantuntijan neuvontaa hakuprosessissa, ja saiko yrittäjä neuvontaa riittävästi. Yksityrittäjät vastasivat, että alun perin työ- ja elinkeinoministeriön laatima, mutta Business Tornion ja Tornion kaupungin muokkaama korona-avustuksen hakulomake ja lomakkeeseen lisätyt täyttöohjeet olivat selkeät. Business Tornion tarjoamia asiantuntijan neuvontapalveluita korona-avustuksen hakuprosessi aikana oli vastaajista tarvinnut 36 % ja heistä 90 % mielestä neuvontaa saatiin riittävästi. Hakulomakkeen, lomakkeen ohjeistuksen ja asiantuntijan neuvontapalveluiden

tutkimustuloksista voidaan tehdä johtopäätös, että vaikka hakulomake ja sen ohjeistus koettiin selkeäksi, niin silti asiantuntijan neuvontapalveluita on hyvä olla tarjolla mahdollisia ongelmatilanteita varten.

Tutkimuksen kolmantena apututkimuskysymyksenä selvitettiin, oliko korona-avustuksella vaikuttavuutta yksinyrittäjälle. Tutkimukseen vastanneista yksinyrittäjistä suurin osa eli 71 % koki, että korona-avustuksella oli vaikuttavuutta yrittäjälle. Muutama yksinyrittäjä kertoi tutkimuksessa korona-avustuksella olleen niin paljon vaikuttavuutta, että ilman korona-avustusta he olisivat suurella todennäköisyydellä joutuneet lopettamaan yritystoimintansa.

6.1 Tutkimuksen pätevyys ja luotettavuus

Heikkilä (2014, 7) kuvaa kirjassaan, että tutkimus onnistunut silloin kun tutkimuksessa saadaan tutkimuskysymyksiin luottavia vastauksia. Tutkimustuloksien luotettavuutta arvioidaan pätevyyden ja luotettavuuden avulla. Pätevyyttä arvioidessa otetaan huomioon, että tutkimuksessa tutkitaan juuri sitä mitä on tarkoituskin tutkia. Luotettavuudella arvioidaan tutkimuksen tarkkuutta. (Heikkilä 2014, 28–29.)

Tässä opinnäytetyössä pätevyys ja luotettavuus on otettu huomioon jo tutkimuksen aloituksesta lähtien, sillä opinnäytetyössä on tutkittu vain niitä asioita, jotka lopulliseen tutkimussuunnitelmaan valikoituivat. Tutkimuksen teoriaosuuteen on käytetty monipuolisesti luotettavia asiantuntijalähteitä. Tutkimuksen kyselylomakkeen kysymykset suunniteltiin yhdessä toimeksiantajan kanssa ja tutkimus kohdennettiin vain niille, jotka olivat yksinyrittäjän korona-avustusta Tornion alueella hakeneet. Tutkimuskysymyksillä saatiin vastaus tutkimusongelmaan.

6.2 Hyödynnettävyys, kehitysideat ja jatkotutkimusaiheet

Tämä opinnäyte antoi tietoa, miten Tornion korona-avustus hakuprosessissa onnistuttiin, joten tutkimustuloksia ei voida yleistää koskemaan muiden kuntia vastaavia prosesseja. Tutkimuksen tuloksia voidaan kuitenkin hyödyntää tulevaisuudessa muiden vastaavanlaisten hakuprosessien toteutuksessa ja suunnittelussa. Vastaavanlaisia hakuprosesseja voisi kehittää tulevaisuudessa niin, että koko ha-

kuprosessi sähköistettäisiin allekirjoitusta myöten. Sähköisenä lähetetty hakemus voisi olla lähetettävissä vasta, kun kaikki tarvittavat liitteet ovat mukana ja hakemus allekirjoitettuna. Hakemuksen sähköistämällä saataisiin käsittelyä kuormittavia toimintoja poistettua ja hakemuksen läpimenoaika lyhennettyä.

Jatkotutkimusaiheina voisi olla laajempi tutkimus yksityrittäjien korona-avustuksen vaikuttavuudesta tai miksi Tornion alueen yksityrittäjät eivät hakeneet korona-avustusta aktiivisemmin, sillä valtionavustuksesta jäi käyttämättä 544 517 euroa.

LÄHTEET

Alamartimo, M. 2020. Business Tornio. Toimitusjohtajan haastattelu 14.9.2020.

Bothnian Business 2020. Tietoa meistä Team Botnia Oy. Viitattu 14.9.2020
<https://www.bothnianbusiness.fi/tietoa-meista/team-botnia-oy-tornio/>.

Business Finland 2020. Tietoa de minimis -tuesta. Viitattu 19.9.2020
<https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/ohjeet-ehdot-ja-lomakkeet/tietoa-de-minimis--tuesta/>.

Euroopan komissio 2013. Euroopan komission asetus (EU) Nro 1407/2013. Euroopan unionin virallinen lehti 24.12.2013 Viitattu 19.9.2020
https://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/de_minimis_regulation_fi.pdf.

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2000. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu. Helsinki: Gaudeamus.

Kangastalo, S. 2020. Tornion kaupunki. Kehitysjohtajan haastattelu 14.9.2020.

Kuntaliitto 2020. Kuntien myöntämä yksityisyritysten korona-avustus Viitattu 18.9.2020
<https://www.kuntaliitto.fi/elinvoima-ja-tyollisyys/kuntien-elinkeinopoliittikka/kuntien-myontama-yksityisyritysten-korona-avustus>.

Nurmos, K. 2020. Business Tornio. Opinnäytetyö. laura.keltti@edu.lapinamk.fi 21.10.2020. Tulostettu 22.10.2020.

Pönkkä, R-M. 2020. Hiusmuotoilija RMHP. Hiusmuotoilijan haastattelu 11.09.2020.

Salminen, M. & Voipio-Pulkki, L-M. 2020. COVID-19-pandemian tilanne. Viitattu 21.9.2020
<https://stm.fi/documents/1271139/21429433/COVID-19+Pandemia+22.4.2020+hallituksen+neuvottelu.jakoon.pdf/4ac5747f-2210-1378-701b-3712cd986f35/COVID-19+Pandemia+22.4.2020+hallituksen+neuvottelu.jakoon.pdf>.

Tenhunen, M-L. 2013. Johdon laskentatoimen peruskäsitteet, menetelmät ja tekniikat – osa 2. Tilisanomat 12.3.2013 Viitattu 13.9.2020
<https://tilisanomat.fi/koulut/johdon-laskentatoimen-koulu-koulut/johdon-laskentatoimen-peruskasitteet-menetelmat-ja-tekniikat>.

Tilastokeskus 2008a. Toimialaluokitus 2008 muu terveysterveyspalvelu. Viitattu 10.10.2020
https://www.stat.fi/fi/luokitukset/toimiala/toimiala_1_20080101/code/86909/.

Tilastokeskus 2008b. Toimialaluokitus 2008 kauneudenhoitopalvelut. Viitattu 10.10.2020 https://www.tilastokeskus.fi/fi/luokitukset/toimiala/toimiala_1_20080101/code/96022/.

Tilastokeskus 2008c. Toimialaluokitus 2008 muu urheilutoiminta. Viitattu 26.10.2020 https://www.stat.fi/fi/luokitukset/toimiala/toimiala_1_20080101/code/93190/.

Tilastokeskus 2019. Käsitteet. Yksinäisyrittäjä määritelmä. Viitattu 24.8.2020 <https://www.tilastokeskus.fi/meta/kas/yksyrit.html>.

Tilastokeskus 2020a. Työllisten määrä väheni ja työttömyys kasvoi heinäkuussa. Viitattu 24.8.2020 http://www.stat.fi/til/tyti/2020/07/tyti_2020_07_2020-08-25_tie_001_fi.html.

Tilastokeskus 2020b. Talouden tilannekuva. Viitattu 17.10.2020 <http://www.stat.fi/ajk/koronavirus/koronavirus-ajankohtaista-tilastotietoa/miten-vaikutukset-nakyvat-tilastoissa/talouden-tilannekuva#:~:text=Suomen%20talous%20ajautui%20koronakriisin%20my%C3%B6t%C3%A4,%E2%80%93kes%C3%A4kuussa%204%2C5%20%25.>

Tornion kaupunki 2020a. Yksinyrittäjän korona-avustus on haettavissa 30.9.2020 saakka. Viitattu 19.9.2020 <https://www.tornio.fi/ajankohtaista/yksinyrittajan-korona-avustus/>.

Tornion kaupunki 2020b. Viranhaltijapäätökset kehitysjohtaja. Viitattu 10.10.2020 <http://212.50.147.150/d5web/vhp/VH-KEHJO.HTM>.

Tornion kaupunki 2020c. Yksinyrittäjän korona-avustusten haku on päättynyt. Viitattu 29.10.2020 <https://www.tornio.fi/ajankohtaista/yksinyrittajan-korona-avustus/>.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi. E-kirja. Viitattu 24.08.2020 <https://luc.finna.fi/lapinamk, Ellibs>.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2020a. Yksinyrittäjien korona-avustus ohje kunnille valtionavustuksen hakemista sekä avustuksen myöntämisestä yksinyrittäjille. Viitattu 14.9.2020 <https://tem.fi/documents/1410877/21836369/Ohje+KUNNILLE+YY-avustus+9.4.2020+final+TEM+kirjepohja.pdf/dc74bab6-1b72-5ac5-2018-5606c8ef9d2c/Ohje+KUNNILLE+YY-avustus+9.4.2020+final+TEM+kirjepohja.pdf>.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2020b. 250 miljoonan euron määrärahan jako kunnittain yritysten lukumäärän perusteella. Viitattu 13.9.2020 <https://tem.fi/documents/1410877/21836369/Yksinyritt%C3%A4jien+tukisummat+kunnittain/13f9d717-5cc9-2027-30e0-d993e5102281/Yksinyritt%C3%A4jien+tukisummat+kunnittain.pdf>.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2020c. Ohje kunnille yksinyrittäjän tukemiseksi maksetun avustuksen käyttämättä jääneen osan vahvistamiseksi ja palauttamiseksi.

Viitattu 31.10.2020 <https://tem.fi/documents/1410877/21836369/Ohje+kunnille+yksinyritt%C3%A4jien+tukemiseksi+maksetun+avustuksen+k%C3%A4ytt%C3%A4m%C3%A4tt%C3%A4+j%C3%A4%C3%A4neen+osan+vahvistamiseksi+ja+palauttamiseksi.pdf/e94b54b9-9ca2-545c-78ee-24ef31770605/Ohje+kunnille+yksinyritt%C3%A4jien+tukemiseksi+maksetun+avustuksen+k%C3%A4ytt%C3%A4m%C3%A4tt%C3%A4+j%C3%A4%C3%A4neen+osan+vahvistamiseksi+ja+palauttamiseksi.pdf?t=1603432465751>.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2020d. Toimintaohjeita yrityksille koronavirustilanteessa. Viitattu 22.9.2020 <https://tem.fi/koronavirus/toimintaohjeita-yrityksille>.

Valtion avustuslaki 27.7.2001/688.

Valtioneuvosto 2020. Hallitus on todennut yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa Suomen olevan poikkeusoloissa koronavirustilanteen vuoksi. Viitattu 17.10.2020 <https://valtioneuvosto.fi/-/10616/hallitus-totesi-suomen-olevan-poikkeusoloissa-koronavirustilanteen-vuoksi>.

Valtiovarainministeriö 2020. Koronavirus iskee lujaa Suomen talouteen. Viitattu 17.10.2020 <https://vm.fi/-/koronavirus-iskee-lujaa-suomen-talouteen>.

Verohallinto 2019. Kevytyrittäjä työskentelee laskutuspalveluyrityksen kautta. Viitattu 18.10.2020 <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/perustaminen-ja-muutokset/uusi-yritys/kevytyritt%C3%A4j%C3%A4/>.

Vilkka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Tammi.

Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä 2020. Yrityshaku. Viitattu 16.10.2020 <https://tietopalvelu.ytj.fi/yrityshaku.aspx?kielikoodi=1>.

LIITTEET

- Liite 1. Tornion kaupungin korona-avustus hakulomake
- Liite 2. Webropol-kyselyn ja yksinyrittäjien haastatteluiden kysymykset
- Liite 3. Sähköpostin saatekirje

Liite 1 1(6) Tornion kaupungin korona-avustus hakulomake

AVUSTUSHAKEMUS

Tornion Kaupunki
Kirjaamo
Urheilukatu 4
95400 Tornio
kirjaamo@tornio.fi

Yksinyrittäjän avustushakemus**1. HAKIJAN PERUSTIEDOT**

Y-tunnus tai henkilötunnus, jos Y-tunnusta ei ole	Yrityksen nimi	
Yritysmuoto	YEL-vakuutusnumero	Yrityksen YTJ-rekisterin mukainen kotikunta
Yhteyshenkilö ¹	Puhelin	Sähköposti
Henkilötunnus	Yritystoiminnan aloitusajankohta	Pankkiyhteys

2. TOIMINNAN KUVAUS

Päätoimiala ²	Päätuotteet ja palvelut
Tyypillinen asiakas / asiakasryhmä	Vakuutan, että olen päätoiminen yksinyrittäjä ³ ☐ Kyllä
Vakuutan, että yritystoimintani on ollut kannattavaa ennen koronaepidemiaa ⁴ ☐ Kyllä	Vakuutan, että koronaepidemia on heikentänyt merkittävästi yritykseni taloudellista tilannetta 16.3.2020 jälkeen ⁵ ☐ Kyllä
Vakuutan, että yrityksessä ei ole palkattua työvoimaa ☐ Kyllä	Tukihakemukseen liittyvän päätöksen voi toimittaa sähköisesti ☐ Kyllä ☐ Ei

¹ Yhteyshenkilö eli toimintaa harjoittava yrittäjä.

² Tilastokeskuksen toimialaluokitus, <https://www.ytj.fi/>

³ Toiminnan oikeudellisesta muodosta ja rahoitustavasta riippumatta, yksin taloudellista toimintaa harjoittavaa Suomessa toimiva päätoiminen yrittäjä, jolla ei ole palveluksessaan palkattua työvoimaa ja jolla on yrittäjän eläkevakuutus (YEL-vakuutusnumero) tai joka voi esittää vähintään vuosittaisen 20 000 euron yrittäjätulon tai laskutuksen. Mikäli yritys aloittanut alle 6 kk sitten tulee osoittaa, että jo syntyneet tulovirta olisi jatkuessaan johtanut 20 000 euron laskutukseen 12 kuukauden ajanjaksolla.

⁴ Yksinyrittäjällä arvioidaan olevan edellytykset kannattavaan toimintaan, mikäli yritystoiminta on ollut kannattavaa vuoden 2019 tilinpäätökseen tai veroilmoitukseen perustuen. Mikäli yksinyrittäjällä on verovelkaa, hänellä tulee olla Verohallinnon hyväksymä suunnitelma verovelan maksamiseksi. Kannattavan toiminnan arvioinnissa voidaan ottaa huomioon yksinyrittäjän selvitys poikkeuksellisesta tilanteesta vuonna 2019.

⁵ Yksinyrittäjän yritystoiminnan taloudellisen tilanteen ja liikevaihdon heikentyminen 16.3.2020 jälkeen on todennettava jäljennöksillä kirjanpidosta ja/tai tilioitteista (kulut ja myyntituotot). Merkittävänä heikentymisenä voidaan pitää sitä, että myyntituotot ovat laskeneet 30 % tai enemmän.

Liite 1 2(6) Tornion kaupungin korona-avustus hakulomake

AVUSTUSHAKEMUS

Miten koronaepidemia on vaikuttanut yrityksesi toimintaan 16.3.2020 jälkeen?

3. HAKIJAN DE MINIMIS⁶ -TUET

Onko hakijalle myönnetty kuluvan vuoden ja kahden edellisen verovuoden aikana de **minimis** -tukea?

- Ei Kyllä, tarkempi selvitys oheisessa taulukossa

Tuen myöntäjä	Tuen määrä (euro)	Myöntämispäivämäärä

4. SUUNNITELMA TOIMINNAN VAKAUTTAMISEKSI

Aion jatkaa yritystoimintaa koronaepidemian jälkeen

- Kyllä

Miten hakija aikoo käyttää avustuksen?

⁶ De **minimis** -tuki tarkoittaa julkista yritystukea, jonka määrän Euroopan Unioni on tulkinnut niin vähäiseksi, ettei se vääristä kilpailua tai vaikuta EU-jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Yritykselle voidaan myöntää enintään 200 000 euroa de **minimis** -tukea kolmen peräkkäisen verovuoden kuluessa. Maantiekuljenusten alalla toimivalle yritykselle de **minimis** -tukea voi olla enintään 100 000 euroa. Tukipäätöksessä on ilmoitettu, jos kyseessä on de **minimis** -tuki. Yrityksen tulee itse huolehtia, että eri päätöksillä myönnettyjen de **minimis** -tukien yhteenlaskettu määrä ei ylitä sallittua maksimimäärää. <https://tem.fi/vahamerkityksinen-tuki-eli-de-minimis-tuki>

Liite 1 3(6) Tornion kaupungin korona-avustus hakulomake

AVUSTUSHAKEMUS

5. LIITTEET

1. Kannattavaan toimintaan arvioidaan olevan edellytykset, mikäli yritystoiminta on ollut kannattavaa vuoden 2019/viimeisimmän tilinpäätökseen tai veroilmoitukseen perustuen. Todisteeksi tästä tulee yrittäjän toimittaa liitteeksi viimeisin tilinpäätös tai veroilmoitus. Mikäli yritystoiminta on alkanut alle 6 kk sitten, tulee osoittaa, että jo syntynyt tulovirta olisi johtanut vähintään 20.000 euron laskutukseen 12 kk ajanjaksolla
2. Yksinyrittäjän yritystoiminnan taloudellisen tilanteen ja liikevaihdon heikentyminen 16.3.2020 jälkeen on todennettava jäljennöksillä kirjanpidosta ja / tai tiliotteista (kulut ja myyntituotot).
3. Todistus verojen maksamisesta tai todistus verovelosta ja mikäli yrityksellä on verovelkaa, Verohallinnon hyväksymä suunnitelma verovelan maksamiseksi.

6. EHDOT

Kunnan myöntäessä avustuksen tämän hakemuksen perusteella syntyy avustuksensaajan ja kunnan välille valtionavustuslain (688/2001) 7 § 3 momentin mukainen sopimus, johon sovelletaan seuraavia ehtoja:

Avustusta saa käyttää yksinyrittäjän taloudellisen tilanteen vakauttamiseen koronaepidemian aikana ja sen jälkeen. Avustusta saa käyttää ainoastaan tähän tarkoitukseen. Avustusta ei saa siirtää toisen tahon tai henkilön käytettäväksi

Avustuksen määrä on 2 000 euroa. Avustus on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetun komission asetuksen (EU) N:o 1407/2013 mukaista vähämerkityksistä valtiontukea (de minimis -tuki).

Kunta maksaa avustuksen hakemuksen kohdassa 1 ilmoitetulle pankkitilille

Avustuksensaajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa avustus. Väärinkäyttöpauksessa kunta voi periä maksetun avustuksen takaisin.

Avustuksen saaja sitoutuu antamaan tarvittaessa avustuksen myöntäneelle kunnalle tarvittavat tiedot sen varmistamiseksi, että avustusta ei ole käytetty ehtojen vastaisesti.

7. ALLEKIRJOITUS

 Hakijan nimi ja allekirjoitus

 Paikka ja aika

Tornion kaupunki ei vastaa yrittäjälle mahdollisesti aiheutuvista vahingoista yrittäjän käyttäessä suojaamatonta sähköpostiyhteyttä tietojen lähettämisen yhteydessä.

Tornion Kaupunki [Suensaarenkatu 4, FI-95400 Tornio | tornio.fi](https://www.tornio.fi)

Business Tornio [Pakkahuoneenkatu 1, FI-95400 Tornio | bothnianbusiness.fi](https://www.business.tornio.fi)

Liite 1 4(6) Tornion kaupungin korona-avustus hakulomake

AVUSTUSHAKEMUS

Ohjeita yksinyrittäjän avustuksen hakuperusteista

Kunnat myöntävät yksinyrittäjille avustusta toiminnan vakauttamiseen COVID-19 epidemiasta johtuen (myöhemmin koronaepidemian). Yksinyrittäjäavustusten hakemukset käsitellään kunnissa.

Yksinyrittäjien korona-avustuksen tarkoituksena on saada yksinyrittäjien toiminta taloudellisesti kestävämmälle pohjalle pandemian aikana ja sen jälkeen. Kyseessä on toimintatuki varsinaisesta elinkeinonharjoittamisesta johtuvien menojen kattamiseen. Tuki on määräaikainen ja voimassa vain pandemiasta johtuvan akuutin maksuvalmiuskriisin hoitamiseksi.

Kenelle

Avustus tarkoitettu yritys muodosta ja rahoitustavasta riippumatta yrittäjälle, joka

- harjoittaa yksin taloudellista toimintaa, on yrittäjä tai ammatinharjoittaja, jolla ei ole palveluksessaan palkattua työvoimaa, mukaan lukien freelanceryrittäjät.
- on päätoiminen yrittäjä, riippumatta toiminnan oikeudellisesta muodosta ja rahoitustavasta.

Yritykset, jotka työllistävät itsensä lisäksi enintään neljä henkilöä, voivat hakea avustusmuotoista rahoitusta ELY-keskuksesta (*Yrityksen kehittämisavustus koronavirusepidemiasta aiheutuneissa markkina- ja tuotantohäiriöissä*) ja yritykset, jotka työllistävät viisi henkilöä tai enemmän, voivat hakea avustusmuotoista rahoitusta (*liiketoiminnan kehitysrahoitus häiriötilanteissa*) Business Finlandilta. Lisää tietoa: <https://tem.fi/koronavirus/toimintaohjeita-yrityksille>

Yksinyrittäjällä tarkoitetaan **yksin taloudellista toimintaa harjoittavaa** Suomessa toimivaa **päätoimista yrittäjää**, riippumatta toiminnan oikeudellisesta muodosta ja rahoitustavasta.

Tämä tarkoittaa, että yksinyrittäjäavustusta voidaan myöntää yksityiselle elinkeinonharjoittajalle tai toiminimelle, kommandiittiyhtiöille, avoimille yhtiöille, osakeyhtiöille tai osuuskunnalle. Avustusta voidaan myöntää myös ns. "kevytyrittäjille", jotka työllistävät itsensä ja toimivat yrittäjämäisesti perustamatta kuitenkaan yritystä. Yksinyrittäjällä tarkoitetaan yksin taloudellista toimintaa harjoittavaa, jolla ei ole palkattua työvoimaa. Myös freelance- yrittäjä voi saada avustusta, kun freelanceyrittäjä toimii itsenäisenä elinkeinonharjoittajana, toiminimellä (ammatinharjoittajana tai liikkeenharjoittajana), henkilöyhtiössä (avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö), osakeyhtiössä tai osuuskunnassa.

Avustus on tarkoitettu päätoimisille yrittäjille. Päätoimiselta yksinyrittäjältä edellytetään, että yrittäjä on YEL-rekisterissä (hakemuksessa kysytään YEL-vakuutuksen numero) tai joka voi esittää vähintään vuosittaisen 20 000 euron yrittäjätulon tai laskutuksen. Mikäli yritys aloittanut alle 6 kk sitten tulee soittaa, että jo syntynyt tulovirta olisi jatkuessaan johtanut 20 000 euron laskutukseen 12 kuukauden ajanjaksolla.

Yksinyrittäjäavustusta myönnetään yrittäjäkohtaisesti. Mikäli yksinyrittäjällä on useita yrityksiä, joissa hän työskentelee yksin, avustusta myönnetään sille yritykselle, jossa yrittäjä työskentelee päätoimisesti.

Tornion Kaupunki [Suensaarenkatu 4, FI-95400 Tornio | tornio.fi](https://www.tornio.fi)

Business Tornio [Pakkahuoneenkatu 1, FI-95400 Tornio | bothnianbusiness.fi](https://www.business.tornio.fi)

Liite 1 5(6) Tornion kaupungin korona-avustus hakulomake

AVUSTUSHAKEMUS

Avustuksen myöntämisen edellytykset

- yksityrittäjän taloudellinen tilanne ja liikevaihto ovat heikentyneet koronaepidemian takia 16.3.2020 jälkeen
- yksityrittäjällä arvioidaan olevan edellytykset kannattavaan liiketoimintaan;

Yksinyrittäjä avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että yrityksen **merkittävästi heikentynyt taloudellinen tilanne ja alentunut liikevaihto johtuvat koronaepidemiasta**. Epidemian on arvoitu alkaneen vaikuttaa yksityrittäjien taloudellista tilannetta heikentävästi Suomessa 16.3.2020 lähtien, jolloin todettiin poikkeusolo ja otettiin käyttöön valmiuslaki.

Tämä tarkoittaa, että hakemuksessaan hakijan tulee kyetä osoittamaan, että yritystoiminnan merkittävä heikkeneminen 16.3.2020 jälkeen johtuu koronaepidemiasta. Hakijaa myös pyydetään hakemuslomakkeessa vakuuttamaan, että taloudellinen tilanne on merkittävästi heikentynyt koronaepidemiasta johtuen. Yksinyrittäjän yritystoiminnan taloudellisen tilanteen ja liikevaihdon heikentyminen 16.3.2020 jälkeen on todennettava jäljennöksillä kirjanpidosta ja / tai tiliotteista (kulut ja myyntituotot).

Taloudellisen tilanteen tulkitaan heikentyneen, mikäli yrityksen liikevaihto on laskenut yli 30% pysyttyään lähes samalla tasolla edellisen 12 kuukauden ajanjaksolla. Mikäli on kysymys sesonkiluonteisesta yritystoiminnasta, voidaan tarkastella keskimääräistä liikevaihdon kehitystä.

Lisäksi avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että **yksinyrittäjällä arvioidaan olevan edellytykset kannattavaan toimintaan**. Kannattavaan toimintaan arvioidaan olevan edellytykset, mikäli yritystoiminta on ollut kannattavaa vuoden 2019 tilinpäätökseen tai veroilmoitukseen perustuen. Hakemuksessa hakijaa pyydetään vakuuttamaan, että yritystoiminta on ollut kannattavaa ennen koronaepidemiaa. Mikäli yksityrittäjällä on verovelkaa, hänellä tulee olla Verohallinnon hyväksymä suunnitelma verovelan maksamiseksi. Hakijaa pyydetään liittämään hakemukseen tilinpäätös 2019/viimeisin tilinpäätös tai veroilmoitus 2019/viimeisin veroilmoitus. Mikäli yritystoiminta on alkanut 31.12.2019 jälkeen on toimitettava muu luotettava selvitys (jäljennös kirjanpidosta ja tiliote). Lisäksi hakijaa pyydetään liittämään hakemukseen verovelkatodistus ja mikäli yrityksellä on verovelkaa, tulee hakemukseen liittää verohallinnon hyväksymä suunnitelma verovelan maksamiseksi. Kannattavan toiminnan arvioinnissa voidaan ottaa huomioon yksityrittäjän selvitys poikkeuksellisesta tilanteesta vuonna 2019.

Hakijaa pyydetään vakuuttamaan myös, että aikoo jatkaa yritystoimintaansa koronaepidemian jälkeen. Hakijalta pyydetään myös kuvaamaan, miten aikoo käyttää saamansa avustuksen toimintansa vakauttamiseksi.

Yksinyrittäjän avustus on de minimis -rahoitusta ja sen saaminen edellyttää, että yrityksen de minimis -kumulaatiossa on tilaa. De minimis -rahoituksen enimmäismäärä on 200 000 euroa (maanteiden tavaraliikenteen yritykselle enintään 100 000 euroa) kuluvan ja kahden edellisen verovuoden aikana. Avustuksen saaja vastaa siitä, että eri tahojen (esim. ministeriöt, ministeriön alaiset viranomaiset, Business Finland, Finnvera Oyj, kunnat ja maakuntien liitot) myöntämien de minimis -tukien yhteismäärä ei ylitä tätä määrää. Kaikki yrityksille kohdennettu julkinen tuki ei ole de minimis -tukea. De minimis -tuki tunnustetaan tukea koskevasta päätöksestä, jossa todetaan siihen sisältyvän de minimis -tuen määrä ja viitataan Euroopan unionin vähämerkityksisestä tuesta annettuun asetukseen.

Liite 1 6(6) Tornion kaupungin korona-avustus hakulomake

AVUSTUSHAKEMUS

Mihin tarkoitukseen avustusta voi hakea

Yksinyrittäjän avustuksessa kyse on 2 000 euron suuruisesta kertakorvauksesta yksinyrittäjän laskennallisiin, yritystoiminnasta aiheutuneisiin kustannuksiin, kuten yritystoimintaa varten hankittujen tilojen ja laitteiden kustannukset sekä kirjanpito- ja muut toimistomenot. Kertakorvausta myönnettäessä yritystoiminnasta aiheutuneena kustannuksena ei pidetä yrittäjän itselleen nostamaa palkkaa.

Osin tämän korvauksen avulla yksinyrittäjän on tarkoitus selviytyä koronavirusepidemian aiheuttamasta haastavasta tilanteesta. Kertakorvaus voidaan myöntää 16.3.2020 alkaen syntyneisiin kustannuksiin ja avustuksen viimeinen hakupäivä on **31.8.2020**. Kyse on laskennallisesta summasta, eikä avustuksen saajalla ole velvollisuutta esittää avustusta hakiessa tai jälkikäteen tositteita kustannusten syntymisestä

Muuta huomioitavaa:

Kunnat ilmoittavat yksinyrittäjille maksamansa avustukset Verohallinnolle.

Avustuksen hakijan tulee huomioida, että kunnan hyväksyessä hakemuksen syntyy hakijan ja kunnan välille valtionavustuslain 7 § 3 momentin mukainen sopimus. Avustuksen saajan tulee sopimukseen perustuen viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa avustus. Väärinkäyttötapauksessa kunta voi vaatia maksetun avustuksen palautettavaksi. Tuen saaja sitoutuu antamaan tarvittaessa tuen myöntäjälle tarvittavat tiedot sen varmistamiseksi, että tukea ei ole haettu tukiehtojen vastaisesti.

Avustuksen myöntäneellä kunnalla sekä työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus tarkastaa jälkikäteen, mihin tarkoitukseen tuki on käytetty.

Avustuksen hakeminen

Avustusta voi hakea yrityksen kotikunnasta.

Mikäli tarvitset apua yksinyrittäjätuen hakemisessa, ole yhteydessä Business Tornion henkilöihin:

Yritysneuvoja Kimmo Nurmos, 040 768 5438, kimmo.nurmos@tornio.fi

Yritysneuvoja Tiina Pelimanni, 040 661 2939, tiina.pelimanni@tornio.fi

Toimistos sihteeri Ritva Rimpisalo, 040 090 2212, ritva.rimpisalo@tornio.fi

Liite 2. Webropol-kyselyn ja yksinyrittäjien haastatteluiden kysymykset

1. Mikä on yrityksenne päätoimiala?
2. Mistä saitte tiedon haussa olevasta yksinyrittäjien korona-avustuksesta?
3. Oliko yksinyrittäjien korona-avustuksen hakeminen mielestänne helppoa vai vaikeaa?
4. Oliko korona-avustuksen hakulomake ja lomakkeen täyttöohjeet riittävän selkeät?
5. Tarvitsitteko hakemuksenne täyttämiseen asiantuntijan neuvoja?
6. Saitteko asiantuntijan neuvoja riittävästi
7. Jouduitteko täydentämään hakemustanne hakuprosessin aikana?
8. Oliko hakemuksenne päätös?
9. Tuliko hakemuksenne päätös riittävän nopeasti?
10. Oliko korona-avustuksella vaikuttavuutta?
11. Haluaisitteko antaa palautetta yksinyrittäjän korona-avustuksen hakuprosessista?

Kysymystä 1 ja 8, ei esitetty haastatteluissa ollenkaan.

Liite 3. Sähköpostin saatekirje

Hyvä torniolainen yksinyrittäjä!

Osallistuit Tornion kaupungin yksinyrittäjien korona-avustuksen hakuprosessiin 16.4-30.9.2020 välisenä aikana. Opiskelen liiketalouden tradenomiksi Lapin ammattikorkeakoulussa ja teen tutkimusta Tornion kaupungille yksinyrittäjien korona-avustuksen hakuprosessista osana opinnäytetyötäni. Kyselytutkimuksen tarkoituksena on selvittää, miten Tornion alueen yksinyrittäjät kokivat korona-avustuksen hakuprosessin.

Kyselyyn vastaaminen tapahtuu täysin anonyymisti ja se vie vain muutaman minuutin. Kysely on auki 23.10.2020 asti kyselyyn pääset alla olevan linkin kautta.

Yrittäjät ovat tunnetusti kiireisiä, mutta toivottavasti ehdit vastamaan kyselyyn, sillä vastauksesi on minulle tärkeä.

Linkki kyselyyn: <https://link.webpolsurveys.com/S/D666F9F6402A9D61>

Ystävällisin terveisin Laura Keltti